Tidskriften FRAMÅT
N:r 41—48

159

Erik Vedhuggare

Originalberättelse

AF

Leonard Strömberg

A. P. Skogs förlag
Östersund

Pris 75 öre.

Erik Vedhuggare

Berättelse

af

Leonard Strömberg.

Förf. till "Små blommor„ "Efter striderna„ "Klöfverbladet„ "Ett dystert arf„ "Olycksbarnet„ "Olika banor„ "Satans spel„ m. fl.

ÖSTERSUND
A. P. Skogs Förlag.

ÖSTERSUND.
A. P. SKOGS BOKTRYCKERI, 1898.

FÖRSTA KAPITLET.

Erik Vedhuggare.

Rii roo, rii roo ljöd det i en entonig, skorrande susning från sågen. när hon, förd af Erik Vedhuggares starka arm, sänkte sig allt djupare ned i det grofva, kvistiga björkvedsträet.

Solen gassade på så varmt borta vid vedbodarna, men det gjorde ingenting till saken, arbetet gick lika friskt undan ändå. Vedhögen var stor ännu, och Erik Vedhuggare tyckte ej om, att arbetet gick sakta.

Rii roo, rii roo sjöng sågen, och det lät riktigt muntert. Sågbladet glänste så vackert och blankt i solljuset, och sågspånshögen under sågbocken blef större och större. Det stora. kvistiga träet var afskuret på två ställen. Erik tog ett nytt och lade på bocken och så började sågens gång igen.

Han var en kraftfull karl, den där Erik Vedhuggare. Med ungdomlig kraft förde han sin såg, och det fick vara vana arbetare, som kunna följa med så fort som han, då han kom riktigt i gång.

— Erik, Erik! ropade en skarp röst öfver gården.

Erik höll upp med sågningen och lyfte på hufvudet. Det var fabrikörens rödhåriga piga, som stod i köksdörren och skrek.

— Hvad vill hon för något?

— Kom in så får Erik kaffe!

Han tog af sig den gråbruna stråhatten, torkade

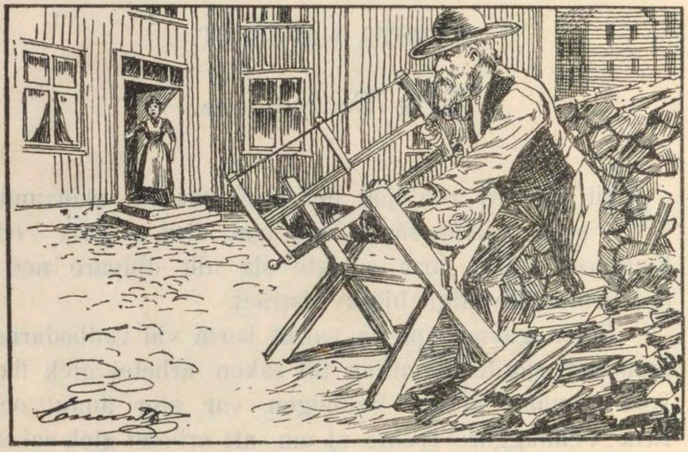

Erik Vedhuggare i arbete.

med ärmen svetten från pannan och gick sakta öfver gården. Det var någonting ovanligt att bli bjuden på kaffe på det stället. Inkommen i köket satte Erik sig på stolen vid dörren.

— Kokar Ni kaffe när det är så varmt?

— Ja; smakar det inte bra då, kanske?

— Det gör det visst; och så släcker det törsten bättre än vatten.

— Jo, jag skulle tro det. Erik får väl inte kaffe så ofta kan jag tro.

— Får jag inte kaffe! Det dricker jag hvarenda dag, skall jag säga henne.

— Kokar Erik det själf då?

— Javisst. Tror hon inte jag är så gammal, att jag kan.

— Nog är Erik tillräckligt gammal, men är det inte besvärligt för honom som är karl, att hålla på med sådant där?

— Inte besvärligare för mig än för någon annan. Det är ingen skam att göra något, bara man inte gör något ohederligt.

Pigan slog i kaffe och makade tallriken med skorporna närmare till Erik.

— Håll till godo nu Erik. Han kan nog behöfva en kopp. Är det inte tröttsamt att såga ved hela dagarna?

— Tröttsamt! Hvem tänker väl på det! Om jag ginge med sådana tankar i mitt hufvud, så blefve det ingenting gjort, och man skall ju göra något för sitt uppehälle.

Han åt ett par skorpor till kaffet och drack påtår på bit, alltmedan pigan pratade med honom. I vanliga fall var Erik icke så språksam, men han måste ju svara, då någon talade till honom. Så snart kaffet var drucket, steg han upp och tog sin hatt för att gå, sedan han först tackat.

— Har Erik så brådt med att arbeta; kan han inte sitta och hvila sig några minuter?

— Inte ger det bröd att sitta och hvila, och inte blir vedhögen sågad på det viset heller.

Pigan syntes ej tycka om hans svar, ty hon knyckte på nacken och började ordna borta vid spiseln, medan Erik gick ut igen. Han log för sig själf, då han åter satte sågen i gång.

— Förfärlig flicka att vara pratsam; hon har säkerligen bättre fart i tungan än i händerna.

Rii roo, rii roo — det gick friskt undan igen, medan skuggan på gårdsplanen blef allt längre. Erik strök med ärmen öfver pannan ett par gånger, och det var den enda hvila han unnade sig. Det blef afton. På gatan slamrade arbetarne från fabriken förbi i sina träskor, och Erik slutade upp att såga. Han tog på sig rocken, stängde vedboddörren, tog sågen på armen och gick.

Han hade allt sett bra ut i sina yngre dagar, Erik Vedhuggare, och han såg inte illa ut nu heller, trots sina 50 år. Väl var ryggen en smula böjd, pannan fårad och håret silfvergrått, men det var ändå något ståtligt hos honom, någonting så allvarligt och manligt i allt, att man måste hysa respekt för honom, om han nu också var bara en simpel vedhuggare.

Det fanns väl knappast någon i hela staden, som ej kände Erik Vedhuggare, och ändå fanns det ingen, som kände honom riktigt. Sedan 20 år tillbaka hade han varit i staden, och under hela tiden hade han ej gjort annat än sågat ved. Ingen visste, hvarifrån han kom, och för ingen omtalade han det. Vid en bakgata hyrde han genast en liten stuga med två rum, och där hade han sedan bott ensam. Han var ung, då han kom till staden, kanske 30 år, och då var det många flickor, som sågo efter honom, men han brydde sig aldrig om någon utan lefde som en en-

störing i sin lilla stuga. Hans enda sällskap var en katt och hans enda förströelse att plantera och ansa den lilla trädgårdstäppan kring stugan.

Till en början voro många historier om honom i omlopp i staden, men ingen visste hvad som var sannt, och själf sade Erik aldrig ett ord därom. Man påstod, att han var af fin släkt och gift, fast han ej blef lycklig med sin hustru utan rymde ifrån henne en vacker dag, men det var ju bara folkets prat.

Fin och vacker såg han ut, hvarför det ej var så underligt, att det pratades litet, och besynnerligt tyckte många det vara, då han började såga ved för bättre familjer. Inte såg han ut att passa till vedhuggare, men han blef det ändå. Hans verkliga namn var det ej många som kände till med säkerhet. Han sade själf, att han hette Erik, och det var allt han omtalade.

Åren gingo, pratet tystnade och Erik gick sin väg fram lika lugn som förr. Aldrig var han i sällskap utan ständigt ensam. Hvarje söndagsförmiddag var han i kyrkan, där han andaktsfullt lyssnade till predikan, och på eftermiddagen promenerade han, såvida det ej var dåligt väder. Hans käraste promenadplats var kyrkogården, som låg alldeles utmed sjön. Där gick han då fram och tillbaka på de grusade gångarna och såg på grafvarna, som med sina stenar, blommor och vackra häckar sågo så fridfulla och älskliga ut. Men aldrig satte han sig på någon graf för att hvila, ehuru det fanns soffor vid de flesta, och aldrig läste han inskrifterna på stenarna. Men n og hände det, att han lutade sig mot det låga staketet nere vid sjön och lät blicken drömmande fara

öfver det glittrande vattnet. Då hände det också, att en tung, djup suck gick öfver Eriks läppar, och att en tår förstulet smög sig fram i ögonvrån. Äfven vintertiden tog han sig en promenad därutåt, då söndagseftermiddagen kom, fast han då icke stannade så länge.

Och så åldrades Erik under tiden. Hans hår blef grått och ryggen en smula krokig, men kraftfull såg han ut, trots sina 50 år, och det är ju inte någon så förfärlig ålder.

Vi återvända till honom, där han går hem från arbetet hos fabrikörens. Han gick rätt fort gatan utföre. På en och annan hälsade han, artigt lyftande på stråhatten, ty artig var han mot alla, äfven om han var tyst och inbunden för öfrigt.

Plötsligt stannade Erik midt på gatan, alldeles som hade det varit honom omöjligt att gå ett steg längre. Hvad tog det åt honom? Ser han på den fina skyltningen i butiksfönsterna på andra sidan gatan, eller hvad fängslar så hans uppmärksamhet? Jo, för ovanlighetens skull stod han och såg på ett fruntimmer. Tarfligt klädd gick hon på trottoaren på andra sidan. Hon var vacker, mycket vacker, med de stora, djupblå ögonen, det rika, ljusa håret och den bleka hyn. Erik stod kvar och såg efter henne, ända tills hon försvann vid ett gathörn ett stycke längre bort. Då gick han sin väg, sakta och begrundande.

— Det var hon, alldeles som hon såg ut på den tiden, de tarfliga kläderna undantagna, men lika vacker, lika blid. Skulle det möjligen kunna vara hennes

dotter? Jag vill ej tro det, och dock — det är visst inte omöjligt.

Så talade Erik Vedhuggare för sig själf, där han med dröjande steg gick mot hemmet.

Han hängde upp sågen i förstugan och gick in, så tankfull, att han till och med glömde smeka katten, som jamande strök sig mot hans ben.

Den lilla stugan var städad och fin, så att man kunde frestas tro det en kvinnas hand ordnade där ibland, och dock hade Erik själf skött sitt hus, så länge han bott där. Köket, med det renskurade golfvet, det brunmålade skåpet, bordet med en vacker vaxduk på och de båda stolarna samt den med blyerts väl borstade kokspiseln, såg så trefligt och snyggt ut. Erik gick in i det andra rummet och satte sig i gungstolen. Ingen lyx i rummet men fint var där ändå. En jernsäng med ett rent, hvitt täcke öfver, en stoppad soffa och en hög byrå af valnöt. Framme vid fönstret åt gatan ett skrifbord och på detta ett par blomkrukor med blommande geranium. Vid det andra fönstret ett litet rundt bord, hvarpå Eriks stora bibel hade sin plats. Ett bokskåp innehållande en visserligen liten men utvald samling af de bästa böcker, några stoppade stolar, en kommod och gungstolen, i hvilken Erik satt, se där hela möblemanget.

Öfver sängen hängde en tafla, dold af ett svart flor. På denna gömda tafla lät Erik nu sin blick hvila, drömmande och tankfull. Om en liten stund reste han sig och drog bort floret från taflan. Ur den mattförgylda ramen blickade fram ett fagert, ungdomligt friskt kvinnoansikte. Det var så likt henne, som Erik sett på gatan, att man visserligen frestades tro, att

det verkligen var hon, och dock hade porträttet hängt där på väggen i 20 långa år.

Länge stod Erik tyst och betraktade bilden. Det kom ett så smärtfullt uttryck i hans ansikte, och läpparna darrade. En häftig snyftning skakade hans kropp, och då lät han förhänget falla öfver taflan igen.

— Jag vill ej se på den mera. Det tycks, som skulle det aldrig bli lugnt inom mig. Om jag ändå visste hvem den där flickan var!

Han sjönk åter ned i gungstolen och tänkte en liten stund, men så skakade han ifrån sig de där tunga, besynnerliga tankarna och gick ut i köket för att ordna om sin aftonmåltid. Icke för det att han nu var hungrig, men han måste ju ändå äta för att lefva. Den enkla måltiden var snart tillredd, och sedan Erik gifvit katten mjölk i skålen vid dörren, satte han sig själf till bords.

Efter måltiden vattnade han blommorna i trädgårdstäppan, läste litet i bibeln och satt sedan, mot sin vana, och drömde vaken en stund. Tankarna voro så oroliga den kvällen.

ANDRA KAPITLET.

En half öfverenskommelse.

Morgonen därpå var Erik Vedhuggare åter vid sitt arbete hos fabrikörens. Tidigt steg han upp, kokade kaffe och drack, och till frukost tog han ett par smörgåsar i fickan. Det smakade ej att äta genast han kom upp, och det tog för lång tid att gå hem till frukost.

Den dagen bjöds han icke på kaffe, men det bekymrade honom ej, han tänkte ej ens därpå, ty hans tankar voro på helt annat håll. Det led till afton igen, och på hemvägen såg sig Erik omkring åt alla håll, alldeles som väntade han få syn på någon, och dock fann han ej hvad han sökte.

Det pratades litet om, att Erik skulle vara förmögen, ty han hade under alla åren arbetat nästan hvarenda söckendag, och då han lefde så indraget, kunde han väl inte förstöra alla pengar, och för öf-

rigt fick han från den väl vårdade trädgårdstäppan det mesta af sin föda. Visst var han i helgdagslag fint klädd, men var rädd om sina kläder, så att de räckte länge och kunde därför ej kosta så mycket i längden. Huru det nu var med hans förmögenhet visste ingen, men ett är då säkert, Erik var icke snål, äfven om ingen visste, hur han använde sina pengar.

Men grannarna borta vid bakgatan voro nästan alla fattiga och hade många barn, och de kunde förtälja om en okänd vän, som kom med hjälp, just då det var som svårast för dem att reda sig. I förstugan funno de hjälpen, ibland mat, ibland kläder, men ingen kunda förstå, hvem som smugglade in de där kärkomna paketen så tyst och hemlighetsfullt. Hade de försökt utforska, hvem han var, hade de kanske lyckats få veta det, men nu voro de glada öfver det, som det var, och Erik Vedhuggare kunde utan fara för att bli upptäckt lägga sina paket vid deras dörrar.

Han slösade dock ej och gaf icke åt sådana, som han visste vara slarfviga och som kunde hafva det bättre, om de blott ville.

Tiden gick. Det blef höst, och löfven föllo af träden utanför Eriks stuga; han bergade in sin lilla skörd från trädgårdstäppan och tog upp potatisen. Och så kom vintern med snö och kyla. Då var det för Erik den brådaste tiden, ty alla ville hafva sin ved huggen, och Erik hade många ställen att arbeta på. Sommartiden kunde han nog ha en och annan dag ledig, men oftast var han sysselsatt. Vinterdagarna voro kortare att arbeta på, ty han stod inte gärna och sågade, sedan det blifvit mörkt, men han gick ej

hem och åt middag förrän skymningen inträdt, då han slutade arbetet för dagen.

Så stod Erik en kall, blåsig vinterdag och sågade på samma plats, där vi först sågo honom vid fabrikörens vedbod. Han hade en tjock, yllefodrad skinntröja på sig och på händerna ett par stora skinnhandskar, och det behöfdes nog.

Rii roo, rii roo sjöng sågen igen, och i kylan blef ljudet skarpare och klarare. Då hördes åter en röst öfver gården:

— Erik, kom in så får han kaffe!

Han ryckte till och såg upp på den rödhåriga pigan, som stack ut hufvudet genom köksdörren. Ovillkorligen trängde minnet af den där sommardagen inpå honom. Hvar fanns väl den unga, bleka flickan nu? Sakta ställde han ifrån sig sågen och gick bort till köket. Det var en stund till skymningen ännu och en kopp kaffe hade han ingenting emot.

— Går inte Erik hem och äter middag numera? frågade pigan, då han satt sig.

— Nej, jag äter frukost sent, och sedan är det just lagom att arbeta tills det blir mörkt, och då äter jag middag, när jag kommer hem.

— Det blir väl långsamt, när det är så kallt?

— Det tycker jag inte. Gör man något, så blir tiden aldrig lång.

Han drack sitt kaffe under tystnad, och skorporna smakade honom väl.

— Vill Erik ha en sup till kaffet? Jag ser att brännvinskaraffinen kom med ut i middags.

— En sup! Jag skall väl inte dricka gift heller!

— Inte är väl det något gift.

— Visst är det gift; i annat fall hade det inte förstört så många människor som det nu verkligen har.

— Ja nog pratar folk mycket om brännvin, men jag tror inte att det är så farligt. Skräp till karl, som inte kan ta' en sup tycker jag.

— Hon må tycka hur hon vill, men hon tycker orätt ännu, det förstår jag. Akta sig hon, att inte brännvinet skadar henne med.

— Hvad säger Erik! Jag smakar ju inte mycket på det; kanske ett par gånger om året. Tror han kanske, att jag super.

— Ja hon super ett par gånger om året, säger hon ju själf. Och tänk om hon skulle gifta sig någon gång och finge en man, som använder rusdrycker; då kanske hon finge se, hur farliga de äro.

Flickan skrattade åt honom och slog mer kaffe i hans kopp. Hon skulle just till att säga något mer, då det knackade på dörren.

— Hvem kommer nu då, sade pigan och satte kaffepannan på spiseln igen samt gick och öppnade.

— Kom in, sade hon och såg undrande på den främmande. Det var en ung flicka, enkelt klädd, med en grå filtschal öfver axlarna. Erik vände sig om och såg på henne, och han glömde sannerligen att dricka kaffet, fast han höll koppen i handen. Det var hon, flickan från den där sommarkvällen, som han så många gånger önskat få se igen.

— Kan man få träffa frun nu? frågade den främmande flickan.

— Nej, svarade pigan, hon gick bort för en stund sedan. Är det ingenting som jag kan uträtta?

— Jag hörde, att de önskade en tjensteflicka här, och jag kommer för att söka platsen.

— Önska de en ny här? Hvem har sagt det?

— De sade så på kommissionskontoret.

— Men jag skall inte flytta. Ett sådant folk man då har råkat på. Där höra de efter en ny, utan att jag vet det minsta om det. Men kanske Ni gått vilse?

Erik erbjuder Frida plats hos sig.

— Det här är ju hos fabrikör Ringblom?

— Ja visst.

— Då gick jag allt rätt. Det sades, att de önskade en flicka här.

Rösten ljöd nästan kväfd af gråt. Erik satt stum och stel och betraktade flickan oaflåtligt. Som en blixt for en idé genom hans hjärna.

— Önskar Ni plats nu genast? frågade han vekt.

— Ja, jag måste försöka få plats nu, ty jag har min mor att sörja för och hon är sjuk. (Se illustr.)

— Skulle Ni vilja sköta om huset åt en gammal ensam man? Det blir inte så tungt arbete, och Ni får lika stor lön, som Ni kunde få här.

— Kors i all min dar! Erik tänker väl aldrig taga en hushållerska! skrek den rödhåriga och slog ihop händerna, men hon fick intet svar, Erik såg blott tyst på henne, som stod vid dörren.

— Är det någon sådan plats ledig då? frågade hon och gaf honom en forskande blick ur de stora, klara ögonen.

— Ja, jag önskar någon att sköta om mitt hus. Det är brådt med arbete nu och jag blir trött af att laga min mat själf och hålla allt i ordning hemma. Ni kan gå med genast och se på mitt hem, om Ni vill.

Hon betänkte sig ett ögonblick. Erik såg så hederlig och god ut, där han satt, och hans ord voro så milda och välmenande.

— Vill Ni gå med, så få vi talas vid om saken? frågade han och steg upp.

— Ja det kan jag ju göra.

Erik tackade för kaffet, nickade åt den rödhåriga, som stod där och gapade af förvåning, och gick ut följd af flickan.

Utan att säga något tog han på sig den tjocka vinterrocken, som låg på vedtrafven, hängde sågen öfver armen och gick. Flickan gick tyst vid hans sida. Då de kommit ett stycke på gatan, frågade han plötsligt:

— Kanske Ni tycker att det är ett för simpelt arbete att sköta huset åt en vedhuggare?

— Det har jag inte tänkt på. När det är hederligt arbete, så gör det väl ingenting för hvem man uträttar det.

— Rätt så, det var förståndigt taladt. Har Ni haft någon annan plats här i staden?

— Nej, jag har sytt åt en klädeshandlare förut, men nu har han inte något mer arbete för mig, och då måste jag skaffa mig en plats som tjensteflicka.

— Hvad är Ert namn då?

— Frida Forsell.

Erik frågade ingenting mera under vägen. Han gick rätt fort, men hon höll jemna steg med honom. Han var så försjunken i tankar, att han gick några steg förbi sin stuga.

— Jaså, nu går jag för långt. Ni får ursäkta mig. Här bor jag. Kom in.

Han öppnade grinden och lät flickan gå in i trädgårdstäppan, som nu låg fullsnöad och ödslig. Katten kom jamande emot dem från förstugubron.

— Det är nog kallt inne nu, sade Erik, då han öppnade dörren, men jag skall genast göra upp eld, så att Ni får värma Er. Stig in och sitt.

Han lät henne gå in i kammaren och gick sjelf efter ved. Snart flammade en munter, sprakande brasa i kakelugnen. Erik drog gungstolen närmare brasan och bade flickan att sätta sig där. Då han själf satt sig, började han:

— Tror Ni, att Ni skulle vilja sköta om det här lilla huset åt mig?

— Ja det beror ju på, hvilka villkor Ni upp-

ställer. Kanske kan jag inte sköta det till Er belåtenhet, och kanske — — —

Hon stannade midt i meningen och rodnade.

— Och kanske vill jag inte betala Er tillräckligt stor lön, ville Ni säga, och det är rätt att göra sig underrättad därom. Nog kan Ni sköta det till min belåtenhet, men säg hur mycket Ni begär i lön?

— Hos fabrikör Ringbloms betala de visst 100 kronor om året, men så mycket ger Ni väl inte?

— Så litet ger jag väl inte menar Ni! Jag ger 150 kronor i lön, och så får Ni sköta om mitt hus efter bästa förmåga. Vill Ni antaga det?

— Jo nog vill jag det, men blir inte den lönen för stor?

Det tala vi aldrig om; är Ni bara nöjd med det, så är allt bra. Jag kunde ju taga mig en gammal gumma att sköta huset åt mig, kanske passade det bättre också, men jag är ju en gammal gubbe, och ingen kan väl säga något ondt om, att Ni då antager platsen hos mig, Jag har för öfrigt aldrig förrän i dag tänkt på att ha hushållerska. Äro vi öfverens om, att Ni antager platsen då?

— Kan jag inte få gifva bestämt svar i morgon? Jag ville allt tala med min mor litet först.

Det går visst an. Jag skall i dag lemna Er handpenningar på lönen, såsom det brukas, och om Ni skulle ångra Er, så kan Ni lemna dem åter i morgon. Tager Ni platsen, så går det an att börja i morgon. Jag är hemma vid middagstiden för att vänta Ert svar. Kan Ni komma vid den tiden?

— Ja det kan jag göra.

Erik tog fram penningar och gaf henne 25 kr.

— Jag vet ej hur mycket det brukas betalas i städsel, men jag lemnar så där.

Hon tog emot sedlarna och gick. Erik satt kvar vid brasan.

— Frida Forsell var hennes namn, sade hon. Då är det ändå inte hon. Och dock säger mig en underlig aning, att denna flicka har något gemensamt med Ester. Det är ej möjligt annat. Ansiktet, rösten, sättet, växten, allt lika. Jag får nog reda på det någon gång. Nu måste jag ordna om litet här, ifall hon antager platsen. Hur skall jag då göra? Jo, en soffa köper jag för köket här och så några småsaker som behöfvas för hushållet, och så får hon köpa själf sedan ifall något fattas.

Så talade han högt för sig själf, där han satt. Då brasan var nedbrunnen gick han ut. Det var så ovant för honom att tänka, att någon annan skulle bo i hans stuga med, att han alldeles glömde bort att äta middag.

Nästa dag vid middagstiden satt Erik och väntade. I köket stod en ny, snygg soffa vid långväggen, och det bruna skåpet hade fått flytta sig undan ända nedåt hörnet vid dörren. Varmt och trefligt var det i stugan. Erik gick ofta bort till fönstret och såg ut. Han var riktigt orolig i sitt sinne. Han kunde ej förklara för sig själf, hvarför han egentligen försökte skaffa sig en hushållerska.

TREDJE KAPITLET.

Eriks hushållerska.

Då Frida Forsell lämnade Erik Vedhuggares stuga, skyndade hon med raska steg framåt gatan bort mot en annan stadsdel. De sedlar hon fått af Erik höll hon fast slutna i handen. Det var längesedan hon hade så mycket pengar i sin ego. Hon hade långt att gå och blef varm, och promenaden lockade fram en frisk rodnad på de förut bleka kinderna.

Ändtligen var hon hemma. Det var ett stort hus hon bodde i, men ändå hade modern och hon bara ett

enda litet rum, och det var beläget ända uppe på vinden. Fyra långa trappor hade hon att gå uppföre, innan hon stod vid dörren till sitt hem.

Rummet var, som sagt, litet, med ett enda fönster och väggarne sluttande på sidorna, men det var ändå snyggt där inne. Allt vittnade om smak och kärlek till ordning och snygghet.

— Du kommer då äntligen igen, Frida; jag började tro, att du skulle stanna borta med ens.

— Åhnej mamma, men jag var tvungen att sitta ner och prata rätt länge på ett ställe.

— Hur har du lyckats då?

— Jo i morgon får jag börja arbeta, om du ej har något emot, att jag antager platsen.

Frida hade, under det hon talade, lagt af sig hatten och schalen. Därefter satte hon sig bredvid modern i den lilla soffan.

Hvad mor och dotter voro lika. Modern var ju snart 50 år, men det fanns ändå, trots pröfningar och lidanden, en del af ungdomsfägringen kvar. Att hon var sjuk syntes så väl af den feberaktiga blicken och den skära, strimmiga rodnaden på de magra kinderna.

På ena väggen hängde ett porträtt i enkel ram. Underligt, det var samma porträtt som det florhöljda, hvilket Erik Vedhuggare hade hemma i sitt rum, och man behöfde ej se på det länge för att kunna säga, att det föreställde Fridas mor i yngre dagar.

— Har du då fått plats, kära barn? Hos hvem då? Bara det inte blir för arbetsamt för dig.

— Inte blir det för arbetsamt, men jag vet ändå inte, om jag skall antaga platsen.

— Hvarför det då? Tror du ej att den är bra?

— Jo, men det är hos en gammal ungkarl.

— Hos en ungkarl!

— Ja, och det hos en vedhuggare till.

— Men Frida, du skämtar väl bara?

— Nej mamma, det är riktigt allvar. Men låt mig tala om det nu, så skall du bättre förstå det sedan.

— Och så berättade den unga flickan, hur hon träffat Erik Vedhuggare hos fabrikör Ringbloms, och hur hon följt med honom hem för att tala om saken.

— Det är en så allvarlig gammal man med grått hår och en blick så vänlig samt med ord, så enkla och hjärtevarma, att man genast tycker riktigt bra om honom. Se här, han gaf mig 25 kronor genast, och om jag ej vill antaga platsen, så får jag lemna dem tillbaka i morgon. Han hade då riktigt förtroende för mig, som gaf mig så mycket penningar utan att ens fråga efter, hvar jag bodde.

— Och min flicka skall då nödgas hushålla åt en gammal vedhuggare, för att vi skola kunna lefva. Det är ändock bra hårdt.

— Nej mamma, det är inte hårdt. Han är nog en bra man, och hans lilla stuga syntes så treflig.

— Men sådana där arbetskarlar pläga vara så råa människor.

— Då är allt denne ett undantag, ty han talade riktigt som en bildad man. När du blir så bra, att du kan gå ut, kommer du och hälsar på mig, då får du se så trefligt där är.

— Ja, du talar så väl om det, men jag fruktar, att det är bara för att göra mig lugn.

— Nej, jag försäkrar dig mamma, det är som jag säger. Du har väl ingenting emot att jag antager platsen?

— Om du själf vill, så får du för mig. Nöden har ingen lag, och nu äro vi ju i nöd. Bara du orkar sköta platsen.

— Jag försöker väl.

Så kommo de då öfverens om, att Frida skulle till Erik Vedhuggare. Hon hade ej ens tagit reda på, hvad han hette, men hon visste ju väl, hvar han bodde och kände äfven igen honom.

Kvällen gick i stilla frid. De båda fruntimmerna hade så mycket att språka om nu, och Frida ordnade litet för sig för morgondagen. De gingo tidigt till sängs, ty modern var klen, och lugnt sofvo de, efter att hafva inneslutit sig i den högstes beskydd.

När det led mot middagen följande dag, hade Frida allt i ordning för sin flyttning. Ömt kysste hon modern till farväl och lofvade att snart komma hem och hälsa på.

Den unga flickan kom i närheten af Erik Vedhuggares stuga kände hon sig riktigt glad i hjärtat, hon kunde ej säga hvarför. Från skorstenen hvirflade den blåaktiga röken högt upp i luften, och på trappan satt katten och såg belåten ut.

Erik såg flickan redan på långt håll och öppnade dörren, innan hon ens hunnit knacka.

— Välkommen hit, sade han hjärtligt och räckte henne handen.

— Tack. Ni har väl inte väntat på mig?

— Jo, det har jag allt gjort. Jag undrade om

Ni skulle komma för att stanna eller blott för att säga ifrån Er platsen. Hur blir det nu?

— Om Ni vill så stannar jag.

— Ja visst vill jag det. Jag har gjort i ordning här, så godt jag kunnat, för att Ni skulle få så trefligt som möjligt. Hoppas nu, att Ni kommer att trifvas i min lilla stuga.

Och så stannade Frida kvar hos den gamle enslige vedhuggaren, och det var, som hade en länge utestängd solstråle nu smugit sig in i hans stuga. Frida gjorde sig genast hemmastadd och ordnade om för middagen.

— Det ligger alltid pengar i den lilla byrålådan till venster, när Ni behöfver några, sade Erik.

Hon önskade, att han själf skulle gifva henne, hvad som fordrades för hushållet, men det var han ej med om. Den första middagen smakade Erik väl, han åt med god aptit och talade under tiden så vänligt med Frida. En stund på aftonen gick han ut och arbetade men kom snart hem igen. Kaffepannan stod varm på spiseln, och det var så godt och varmt och trefligt i stugan.

— Jag trodde Ni ville ha en kaffetår, då Ni kom hem, så att jag satte på pannan, sade Frida.

— Det var riktigt snällt gjort. Att jag skulle få så bekvämt på gamla dagar, trodde jag då aldrig.

Han var så glad och munter och pratade om allt möjligt, och Frida kände sig redan hemma hos honom. Kvällen gick fort under gladt samspråk.

— Jag brukar alltid läsa litet i bibeln och ha bön morgon och afton; vill Frida vara med om det? frågade Erik, då det blef tid att gå till hvila.

— Det vill jag gärna, ty så pläga vi ha det hemma äfven.

Med lugn röst läste Erik ett par kapitel ur bibeln, och så bad en innerlig bön.

Den första dagen slutade väl, ty den slutade i frid.

FJÄRDE KAPITLET.

Fridas upptäckter.

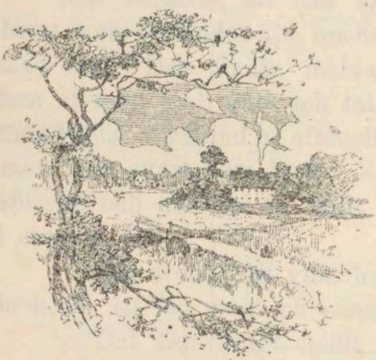

Med lif och lust sågade Erik ved om dagarna, och han kände sig lyckligare nu än på långa tider förut. Frida kokade kaffe åt honom, innan han gick om morgnarna, lade in frukost i en liten korg, som hon köpt, och till middagen kom han hem för att på eftermiddagen åter gå ut och arbeta. Erik Vedhuggares lif hade blifvit mycker förändradt på några dagar. Så gick den första veckan och en del af den andra. Frida hade ett par gånger varit hem till modern, och hon hade intet annat än godt att säga om gamle Erik.

— Mamma kan vara säker på, att han inte är någon vanlig vedhuggare, ty då skulle han inte ha

sådana böcker, som han har i sitt bokskåp. Och så städad och fin han är i allt, sedan.

— Du har icke ens talat om för mig, hvad han heter, din gamle vedhuggare.

— Ja det vet jag sannerligen inte själf, mamma. Jag tag tror nästan det är med honom, som med oss; han vill inte gärna tala om sitt verkliga namn. Jag frågade honom en dag om hans namn, och då svarade han:

— Kalla mig Erik bara, så göra alla andra, och då kan Frida göra så med.

— Erik, sade du, heter han Erik! Ack, det namnet, det namnet!

— Hvarför blir mamma så ledsen öfver det.

— Jag är ej ledsen, mitt barn.

— Men hvad har då mamma med det namnet att göra?

— Ingenting, ingenting alls. Fråga mig icke därom, Frida.

Att det fanns någon hemlighet från flydda tider, som modern ville dölja, det hade Frida många gånger anat, men hon hade aldrig frågat hvad det var, för att icke göra modern smärta, ty hon förstod, att det var något bittert minne. Nu insåg hon lätt, att namnet Erik åter väckt detta minne till lif.

Det blef intet mer taladt om Erik Vedhuggare den dagen, utan Frida gick ifrån modern, sedan de en liten stund talat om andra saker.

Det var andra lördagen Frida var på sin plats. Hon var sysselsatt med att städa för söndagen och gick småsjungande vid sitt arbete. Hon dammade äfven af af böckerna i Eriks skåp och såg ibland

några ögonblick i den bok, som hon hade i händerna. I en bok stod Eriks hela namn — Erik Malmfält — men hon tänkte ej vidare på, att hon nu såg det för första gången. Från bokskåpet gick hon att ordna andra saker i rummet. Af en händelse kom hon att lyfta sina ögon till den florhängda taflan på väggen. Flera gånger hade hon undrat, hvad som gömdes under detta svarta flor, och hon hade känt sig frestad att se efter, men en känsla, som hon ej själf kunde förklara, kanske var det en sorts vördnad, höll henne alltid tillbaka. Det var alldeles, som vore hon färdig att träda in på förbjuden mark, som ginge hon att vanhelga något, för den gamle vedhuggaren dyrbart.

Nu ville hon dock skaka dammet af floret och torka af den förgylda ramen, som stack fram med ett hörn. Det var ju ej farligt, och föröfrigt hade Erik aldrig förbjudit henne att se på taflan. Sakta, nästan med bäfvan lyfte hon på det svarta floret, men med ett utrop af förvåning lät hon det genast falla igen. Likblek stod hon kvar på samma plats och stirrade på floret. Det var ju bilden af hennes egen mor, som doldes därunder. Hvad kunde väl detta betyda? Hennes mors porträtt i Erik Vedhuggares rum.

Hon sjönk ner på en stol och tänkte, men hon kunde ej förstå det minsta. Kanske hade hon ändå sett fel. Ännu en gång lyfte hon på floret; men det var ej något misstag, hennes mors bild log mot henne ur ramen. Se illustr. å nästa sid.

Nu kom hon att tänka på, hur underlig modern blifvit till sinnes, då hon hörde Eriks namn. Tänk om denne vedhuggare hade något att göra med moderns anade hemlighet. Att en hemlighet fanns,

därom var hon viss. Men hon ansåg det ej gärna möjligt, att Erik skulle stå i något förhållande därtill, ty i sin ungdom hade hennes mor icke umgåtts med sådant folk; då var hon med i finare kretsar än så. Och dock — ett drag af djup smärta flög öfver Fridas ansikte — de voro ju själfva i dag ej bättre än vedhuggaren. Var det ej möjligt att äfven han en gång sett bättre dagar?

Eriks rum. Frida ser sin mors porträtt.

Sakta släppte hon ner floret igen, utan att hafva dammat taflan, och så raskade hon på med arbetet. Snart var det afton, och hon måste ut i staden litet innan Erik kom hem. Nästa gång hon komme hem till modern, skulle hon nog fråga om porträttet om modern ej vore för klen. Till Erik ville hon ej säga något.

Icke ett ord hade Erik frågat om Fridas lefnadsförhållanden, sedan hon kom, och det tyckte hon var bra, ty hon ville ej gärna tala om dem. Vänlig och snäll var han. Alltid var han nöjd med hvad hon gjorde och sökte städse uppmuntra henne.

Då Frida kom igen från staden, var Erik redan hemma. Han hade burit in ved och vatten och satt nu i gungstolen och läste.

— Är Erik hemma redan! Hade jag trott det, då hade jag väntat med att gå till staden och i stället kokat kaffe.

— Det är bra ändå, kära vän. Jag kom hem tidigt i dag, ty jag hade slut på arbetet på en plats och tyckte det ej vara lönt gå till en annan och börja på lördagskvällen.

Frida började ordna med ett och annat i köket och Erik satt under tiden och betraktade henne.

— Är Fridas mor enka?

— Ja.

— Har hon varit det länge?

— I tio år snart.

— I hvilken stad voro ni bosatta förut?

— I B.

Erik blef blek och vände sig bort.

— Och Fridas far hette Forsell?

Nu var det hennes tur att blekna. Hon gaf ej svar på frågan utan låtsade, som hon ej hört den.

— Var så god, nu är kaffet färdigt, sade hon i stället.

Tyst satte sig Erik vid bordet, sedan han ställt upp boken i hyllan. Han sade intet, under det han drack sitt kaffe, och Frida kände sig nästan, som vil-

le hon gråta. Hon förstod ej de känslor, som strömmade igenom hennes själ. Då Erik druckit kaffet, satt han kvar vid bordet.

— Är Fridas mor sjuk ännu?

— Ja, hon är bra klen. Hon kan gå ut litet nu, men det är dock svårt för henne.

— Hon har väl sökt läkare?

— Förr gjorde hon det, men numera bryr hon sig ej därom. Hon blir ändå inte bättre.

— Hvad lider hon af då?

— Det är visst bröstet, som är angripet.

— Frida går hem i morgon, tänker jag?

— Om Ni ej har något däremot, så ville jag allt gärna gå hem.

— Nej då, det går an att gå på morgonen och bli borta hela dagen. Jag reder mig nog med middagen själf. Frida borde säga till sin mor att söka läkare igen.

— Det har jag gjort flera gånger, men hon vill icke.

Det blef intet mer taladt i den riktningen den kvällen. Frida var tacksam för den frihet hon skulle få följande dag. Ute hade det börjat snöa och blåsa, och då Erik och Frida höllo sin aftonbön i det fridfulla hemmet, var det riktigt oväder utanför.

FEMTE KAPITLET.

Gamla minnen som väckas.

På söndagsmorgonen lågo djupa drifvor öfverallt på gatorna, och det var bitande kallt. Erik var ute redan i dagningen och skottade undan snön omkring stugan, medan Frida tillredde frukosten där inne.

— Det är visst mycket snö i dag, sade Frida, då Erik kom in.

— Ja, mer än vi haft någon gång förut i vinter.

— Då blir det svårt att gå hem.

— De göra nog gatorna i ordning snart, förmodar jag.

Sedan frukosten var öfver tog Erik på sig sin stora rock för att gå ut igen.

— Frida är kanske snäll och väntar, tills jag kommer tillbaka; jag blir borta en liten stund bara.

— Ja då, det skall jag visst.

— Det går ju an att göra sig i ordning under tiden.

Om en stund kom Erik tillbaka. Han var ej så snöig, som Frida trodde att han skulle vara.

— Skynda sig att bli i ordning nu, Frida; skjutsen väntar utanför.

— Hvilken skjuts?

— Den som Frida skall åka hem med.

— Men hvarför gick Erik efter den?

— Nu tala vi inte om det. -Kläd sig nu bara och åk sedan.

Frida klädde sig raskt och gick ut.

— Lycka till och få roligt! ropade Erik, då den präktiga släden sattes i rörelse. Så gick han in i sin stuga, drog floret från taflan på väggen och betraktade bilden.

— Om det ändå skulle vara de. Från B. äro de, och faderns namn ville hon ej säga, men han hette icke Forsell.

Det gick raskt för Frida att komma hem. Modern blef både glad och förundrad öfver, att hon kom så tidigt och på en så kylig dag. Hon var klenare än vanligt, och då var det alltid så roligt, då Frida kom hem.

— Han är visst mycket snäll, den där gamle vedhuggaren.

— Mycket snäll, mamma.

Frida satt och betraktade moderns porträtt medan de pratade; men hon glömde ibland att svara på de frågor modern gjorde.

— Hvad går åt min flicka i dag? Du är dig inte lik.

— Jo då, mamma; men jag tänker på något, som jag såg i går afton.

— Hvad såg du då?

— Ditt porträtt, alldeles likadant som det där.

— Hvar, hvar såg du det? frågade hon och grep Frida hårdt i armen, under det en dödlig blekhet for öfver hennes ansikte.

— Men så lugna dig då, mamma! Du gör mig riktigt ängslig. Jag såg det i Eriks rum.

— I Eriks rum!

— Ja, han har en tafla på väggen, men det hänger alltid ett svart flor öfver den. Först i går afton kom jag att lyfta på detta flor, och då fann jag ditt porträtt där.

— Åh Gud, skulle det vara möjligt! Det finns bara en sådan tafla, utom den jag har, men han som fick den kan icke vara här. Du vet ännu icke, hvad din husbonde heter mer än Erik?

— Jo, jag såg hans namn i går också. Jag fann det i en bok i skåpet. Hur var det nu? Erik Malmfält heter han.

En tung suck gick öfver moderns läppar, och hon svimmade. Frida var ytterst förskräckt. Hon badade den bleka pannan med vatten och kallade modern vid de ömmaste namn. Ändtligen återfick hon medvetandet. Hon såg sig förvirrad omkring några ögonblick, men så hemtade hon sig åter.

— Hur är det med dig mamma? Skall jag gå efter doktorn?

— Nej, kära Frida, det är bra nu igen.

— Men säg då, älskade mamma, hvarför blir du så förskräckt och underlig, då du hör den gamle ved-

huggarens namn, och hvarför har han ditt porträtt?

— Det är väl bäst, att jag talar om det för dig, min Frida; men du får ej låta Erik förstå, att du vet något därom.

— Det skall jag ej, mamma.

— Du får ha tålamod nu, ty det är en lång berättelse.

— Tala om bara. Jag har hela dagen fri och har således tid nog.

Hon lade en kudde i soffhörnet, och modern lutade sig matt däremot. En liten stund satt hon tyst, med ögonen slutna, liksom för att samla sina minnen. Så tog hon Fridas hand i sin.

— Du får ej döma mig sedan, Frida. Du får ej förakta mig och ej upphöra att älska mig.

— Hur kan du tro något sådant, älskade mamma.

— Då du fått höra allt, skall du ej förundra dig öfver, att jag säger så.

— Men inte skulle jag kunna förakta dig.

— Gud förbjude det! Jag vill ej tro det, och dock, hvem vet. Jag har brutit så mycket, ser du.

SJETTE KAPITLET.

Moderns berättelse.

Det är länge sedan nu, mycket länge sedan. Jag var en ung, yster flicka, som ännu ej pröfvat på något i lifvet. Min far, Rådman Wistrand, var rik, och jag fick naturligtvis så god uppfostran som möjligt. Vi voro två syskon, min bror Alrik och jag, och gladare dagar, än dem vi tillbringade i föräldrahemmet, kunde vi ej önska oss. I de bästa sällskapskretsar i staden umgingos vi, och trefligt hade vi öfverallt.

Ute i sällskapslifvet sammanträffade jag med en ung man, till hvilken snart en varmare känsla drog mig. Han var en vacker karl, hade ett mycket trefligt sätt och var så god, så ädel och allvarlig. Snart förstod jag, att han höll af mig, och jag tyckte ju äfven om honom.

Hur det blef bestämt, vet jag knappast riktigt ännu. Om det var han, som sade något till mig först eller om det var jag, som inte kunde vara tyst med mina känslor, det minns jag ej, alltnog, en vacker dag var jag hans fästmö. Ack hvad jag var lycklig de första dagarna och den första tiden! Hur många luftslott jag byggde, hur många planer jag uppgjorde för framtiden, kan jag ej säga, men de voro väl tusende, och alla delgaf jag honom. Han log så godt och kysste mig, samt bad mig, att jag ej skulle göra upp för stora planer, ty då kunde de gå om intet en dag. Men inte trodde jag något sådant, ack nej då.

Mina föräldrar voro genast med om min förlofning med Erik Malmfält, ty den unge mannen var han, men min bror Alrik ryckte försmädligt på axlarna och menade, att jag fått en riktig döddansare till fästman. Erik hade de bästa utsikter att snart få plats som länsman, och då vore vår framtid säkert betryggad, och snäll var han ju, så att jag kunde ej förstå Alriks förargliga ord.

— Kan du kanske säga mig någon bättre än han? frågade jag harmsen.

— Bättre! Så du pratar. Alldeles som han skulle vara någon bra karl. Ja, han ser ju bra ut, har utsikt att få en bra plats och har i afseende på sin vandel ett godt rykte, men han är ju en sådan tungus, att man ej kan umgås med honom.

— Nu talar du icke sannt, Alrik.

— Gör jag inte. Kommer du ihåg hur han bar sig åt på eder förlofningsfest? Drack han ett glas med, då skålarne föreslogos, kanske? Nej då, han tog vatten i glaset och drack. Du lade ej så mycken vikt

därvid, ty du är ju förälskad nu, och då märker man väl inga fel. Och hur uppförde han sig vid den där fina festen i förra veckan? Det är så att man nästan får skämmas för sin bekantskap med honom.

— Jag har inte hört annat än godt om hans uppförande.

— Då skall jag tala om det för dig. Då vi voro samlade kring bålarna och skulle dricka borgmästarens skål, drack han ej med, och dansade gjorde han inte på hela kvällen. Det förargade mig mycket, ty flera bekanta framkastade små anmärkningar om, hvilken egensinnig svåger jag måtte få, ty det är säkerligen bara egensinne alltsammans.

Först nu kom jag att tänka på, att jag aldrig sett Erik förtära några rusdrycker, och det förundrade mig allt, ty på den tiden var nykterhet ganska sällsynt.

— Hvarför dricker han inte med då? Är det någon särskild orsak? frågade jag Alrik.

— Ja hvarför? Han menar det vara skadligt att taga ett glas med. En sådan stackare. Skräp till karl, som ej kan tömma sitt glas med i ett gladt lag. Du skulle ha sett Hugo Ljungman då. Han är ändå pojken för hela dagen. Han talade vid skålen för borgmästaren, och det så att gubben klappade honom på axeln efteråt; och så föreslog han damernas skål i ett tal, så vackert, att du väl gråtit, om du varit med. Skada att du ej var frisk och fick vara med den dagen. Och då gick under tiden den förarglige Erik ut ifrån oss. Få se om han får den plats, han nu tycks vara så säker på. Bäst är, att han icke förut ställer sig i onåd.

Så där talade min bror förklenande om Erik, och ehuru det smärtade mig, gaf jag honom dock i min enfald rätt.

— Jag skall nog försöka omvända Erik, skall du få se, sade jag till Alrik, med ett försök att vara munter.

— Gör du det, så är du i sanning duktig. Lycka till!

Den tiden ansågs det som ett bevis på manlighet att dricka med, och den som drack mest ansågs vara den präktigaste; och att inte alls dricka med var nog för att bli ansedd som en stackare. När nu Alrik talade så där om Erik, så tyckte äfven jag, att han ej var som han borde. Vi hade varit förlofvade ett halft år, och jag hade ju många gånger sett, att han undvikit rusdrycker men antog, att det bara var för tillfället. Nu såg jag det i en annan dager. Själf drack jag, som alla andra fruntimmer då, ett glas vin eller punsch vid bjudningar och hemma äfven ibland, och glad och lifvad var jag.

Då Erik kom till mig dagen efter mitt samtal med Alrik, kände jag mig litet bitter i sinnet och var ej så vänlig mot honom. Han märkte snart att icke allt var, som det borde.

— Fattas dig något, min älskade? frågade han oroligt, och det lyste fram en så innerlig kärlek ur hans blick.

— Jag är icke riktigt frisk. Jag skall gå ut efter litet vin, så skola vi dricka ett glas. Det skall krya upp mig.

På förhand hade jag uppgjort, hur jag skulle förmå honom att uppgifva sina dumma idéer.

— Gå inte efter vin, Ester. Sådant skall du ej dricka, det skadar dig. Tag då hellre friskt vatten, det är bättre.

— Åh, så du pratar! Skadar ett glas vin? Hvem har inbillat dig det?

— Ingen har inbillat mig det, men jag vet dock, att det skadar.

— Barnsligheter bara.

— Det tror jag icke.

— Vill du inte dricka ett glas, Erik?

— Nej tack, jag dricker aldrig sådant, det har du väl sett.

— Men hvad är då detta? Jag har hört sägas, att du ej ens vill taga ett glas med i godt sällskap. Är det sannt?

— Ja, fullkomligt sannt. Jag är absolutist i det afseendet.

— Vet du då inte, att det anses barnsligt och enfaldigt? De skratta åt dig, om du gör så.

— De få i det afseendet göra huru de vilja, det bekymrar mig föga; jag står fast vid mitt beslut.

— Men jag vill att du skall dricka. För min skull kan du väl göra det.

— För din skull låter jag bli det. Du kan ej tro, Ester, så mycket ondt dryckenskapen åstadkommer. Jag har sett det, då jag varit ute på mina tjensteresor. Om du finge vara med på en resa bara, så skulle du dela mina åsikter sedan. Jag har sett unga män stå inför domaren och hört dem dömas till många års fängelse för brott, som de begått, då de varit rusiga, och jag har sett många familjefäder vandra genom fängelseportarna för rusdryckernas skull. Jag har nöd-

gats taga sista kon i utmätning i fattiga torp, där de ej haft en brödbit att gifva den hungrande barnaskaran, och jag har nödgats fylla min plikt, trots deras tårar och sorg, medan familjefadern dröjt på krogen; och vet du, Ester, i de allra flesta sådana fattiga hem, har mannen varit drinkare. Jag kan ej dricka, då jag ser sådana följder, ty jag ämnar ju själf få ett hem, och det vill jag skydda för nöd.

Han var så ifrig i att försvara sina nykterhetsidéer, men jag var envis också.

— Det är sådant där folk, men du skall väl inte jemföra dem med dig själf eller med de kretsar, i hvilka vi umgås. Det är ju helt annat med dig än med dem.

— Äfven jag kan fördärfvas af dryckenskapen.

— Men se på min bror, se på Hugo Ljungman, de dricka och äro lika bra karlar ändå.

Jag vet ej, hvarför jag kom att nämna Ljungmans namn, men jag kände, att jag rodnade, då jag uttalade det. Oaktadt Eriks ärliga förklaring och vänliga ord kände jag mig förargad på honom, och, egensinnig som jag var, beslöt jag att ej gifva vika.

— Erik, jag vill, att du öfvergifver de där idéerna, hör du det. Eljest blir jag ledsen på dig.

— Det går nog snart öfver igen. Du kommer att gifva mig rätt sedan, då du får tänka på saken litet mer. Det är lönlöst att försöka öfvertala mig.

Jag bad och befallde, lockade och hotade, men han var fast som en klippa. Till sist gick jag ifrån honom, utan en kyss, utan ett ord till farväl. Det kom nog litet ånger i hjärtat, men det slog jag bort och retade upp mig själf. Alrik kom mig äfven till

god hjälp. Han skrattade åt mig af hjärtans lust, då jag för honom omtalade mitt försök.

— Jo jo, din värde fästman är envis också. Han har många vackra sidor.

— Han skall allt bli tvungen ge vika.

— Och om han inte gör det?

— Då bryr jag mig inte om honom.

— Det är präktiga tag, Ester! Var säker du, det finns bättre män än han, som se efter dig.

Ack, så barnslig jag var, så gränslöst oförståndig; men jag trodde mig hafva rätt, och Alriks ord öfvertygade mig än mer därom.

Öfver en vecka gick, utan att jag återsåg Erik, ty han hade samma dag han besökt mig rest ut på landet i tjensteärenden. Så snart han återvände, kom han hem till mig, och jag var lika ovänlig mot honom, ehuru jag såg, att han led däraf.

Åter gingo några dagar, under hvilka jag var i Eriks sällskap blott litet, och det var ej längre samma goda förhållande mellan oss.

En afton voro vi bortbjudna till en ungdomsfest. Erik hemtade mig, och på vägen bort sade jag till honom:

— Erik, var karl i dag och drick med, eljest ha de roligt både på din och min bekostnad, och det vill jag inte.

— Låt dem i så fall ha roligt. Det är föga hedersvärdt af dem. Jag kan glädjas öfver att jag söker handla rätt, och det är bättre.

Då kommo de där afgörande orden öfver mina läppar. O, att jag aldrig sagt dem! Det hade varit tusende gånger bättre, att jag kastat mig

till Eriks bröst och bedt om förlåtelse samt sökt lära mig det goda af honom, men det gjorde jag ej; jag stötte ifrån mig lycka och kärlek för att sedan med många år af ånger och lidande få försona mitt dåraktiga handlingssätt.

Jag höll Erik hårdt om armen och såg upp i hans ädla ansikte.

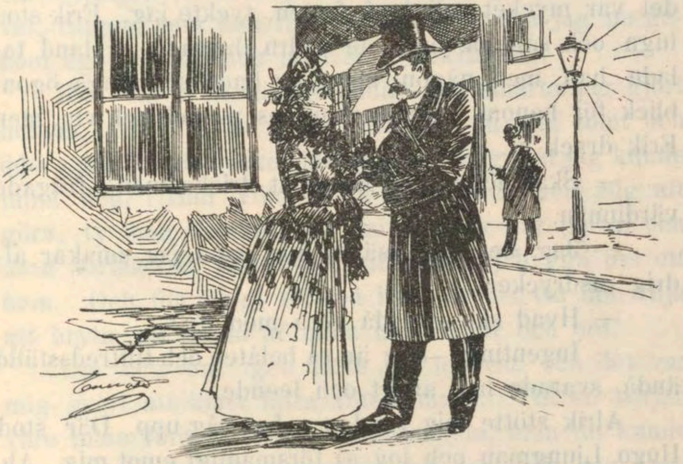

Ester och Erik som unga.

— Om du nekar att att dricka med i kväll, Erik, så bryr jag mig icke om dig mera.

Du skulle ha sett honom, Frida! Han tvärstannade och såg på mig, och hans ansikte var hvitt som snön där ute. Han försökte säga något, men fick ej fram ett ljud. I detsamma kommo andra bekanta, hvilka äfven skulle till festen, och vi fingo ej tillfälle att tala mera ostörda.

Jag trodde ej, att han skulle taga det så hårdt, ej heller att han skulle vara så fast i sitt beslut. Tyst gick han bredvid mig och snart voro vi framme.

Det kändes allt litet oroligt i mitt sinne, men jag hade fattat beslut att vara envis i det längsta. Han skulle nog göra, som jag ville, ty jag visste, att han höll mig kärare än allt annat. Jag dansade och skämtade öfverdådigt för att ej komma ihåg min oro, och det var mycket roligt på festen, tyckte jag. Erik stod lugn och såg på, huru de andra dansade. Ibland talade han med någon, men jag hade ej många ögonblick för honom. Det serverades punsch och vin, men Erik drack ej.

— Skall icke herr Malmfält dricka med? frågade värdinnan.

— Jag ber Er ursäkta mig, men jag smakar aldrig rusdrycker.

— Hvad skola vi då göra med Er?

— Ingenting. Jag är så belåten och tillfredsställd ändå, svarade han artigt och leende.

Alrik stötte mig i sidan. Jag såg upp. Där stod Hugo Ljungman och log så försmädligt emot mig. Åh, hvad jag var förargad. Jag drack ur min punsch och en minut senare valsade jag omkring med Hugo.

— Er fästman passar sannolikt icke för detta sällskap, fröken Ester, sade han.

— Det ser så ut, svarade jag skrattande.

— Får jag kanske äran ledsaga Er hem i kväll?

— Ja, tack.

Jag visste ej hvad jag svarade, men att jag gjorde någonting förfärligt dumt, det förstod jag sedan. Erik fick bara några korta ord till svar, då han kom bort

och satte sig bredvid mig och i vänlig ton frågade om något. Bedröfvad gick han ifrån mig. Den kvällen ledsagade Hugo Ljungman mig hem, och det var ej bara Erik, som förundrade sig öfver mig, utan många andra äfven. Jag var ju ändå en förlofvad flicka.

Morgonen därpå kom Eriks bref med posten. Jag visste ej om jag skulle tro det vara skämt eller allvar. Ringen föll ned på bordet, då jag öppnade brefvet, ringen, som han fått af mig, och som jag nu genom eget förvållande med sorg fick åter.

Han skref så vänligt ändå. All smärta jag gjort honom, förlät han, ehuru hans lif nu blef tomt och öde. All lifvets lycka önskade han mig, om jag kunde finna den. Han ville ej ha något mer med mig att göra, ty han förstod, att min kärlek var borta, och utan kärlek och förtroende ville han ej bygga oss ett hem. Och för öfrigt förstod han, att det var min vilja, att bryta, att döma af mina handlingar och ord.

Om och om igen läste jag brefvet, och det var mig svårt att klart fatta alltsammans. Till en början voro mina föräldrar mycket missnöjda, men de kunde ju ej göra något åt saken, då det var Erik, som tagit steget, och efter hand blefvo de lugnade. Alrik tyckte, att jag var en präktig flicka.

För att vara kort med min berättelse — Erik blef några dagar därefter vald till länsman men antog ej platsen utan reste bort från staden. Då förstod jag, hur hårdt han tagit det. Hvart han reste visste ingen, och jag har ej förrän i dag vetat något om honom.

En tid efteråt blef jag förlofvad med Hugo Ljungman, med din far, Frida, och du vet ju redan

hurudant vårt lif blef. Erik var mig långt kärare, än jag förstått, och då Hugo friade, samtyckte jag; men blott för att söka glömma och för att göra far och mor till viljes, ty all min kärlek tillhörde honom som rest, det förstod jag då.

Hugo hade en bra plats, men han skötte den illa, ty han drack så mycket. Vi hade varit gifta i fyra år, då du föddes, och ett par år senare blef din far afskedad från sin befattning på grund af sitt oordentliga lif. När sedan din far dog för åtta år sedan, då vet du hur sorgligt det var med allt.

Nu vet du, hvad jag har med Erik Malmfält att göra. Ser du Frida, jag älskade honom så hjärtligt, men jag var egensinnig och bortskämd, och trodde jag skulle få honom, som jag ville, men jag bedrog mig och det var för sent att ångra sig, när jag kom till besinning.

Och nu har du funnit Erik som vedhuggare här, och du är hans tjensteflicka. Underliga skickelser i lifvet! Gud straffar all synd, det synes väl. Kanske Erik kännt igen dig och antagit dig till hushållerska blott för att förödmjuka oss.

— Det tror jag inte, mamma, han är allt för god till det, svarade Frida med darrande röst.

— Ja, det har du rätt i, mitt barn, han är allt för god till det. Men hvarför blef han vedhuggare, han som som hade en rätt bra förmögenhet och därtill är en man med kunskaper; nog kunde han ha blifvit något annat.

— Hvem vet, hvad han haft för afsikter med det. Säkert är att onda voro de ej.

— Han vill blott det goda. Ack, att jag skulle få höra något om honom igen. Ja, Frida, nu vet du min historia. Kanske föraktar du mig, för att jag handlade så dåraktigt. Men jag har ångrat och lidit så bittert för mina fel. Jag lärde mig snart inse, att Erik hade rätt med sina nykterhetsidéer, och så ofta din far kom drucken hem, ihågkom jag Eriks ord. Om jag nu visste, att han verkligen förlåtit mig, skulle jag dö lugnare och nöjdare sedan.

— Nog har han förlåtit dig, mamma.

Frida kysste sin mor och smög sig ömt intill henne.

— Stackars mamma, hvad du fått lida.

— Men det var rättvist. Tänk han då, som ej gjorde något ondt. Tror du, att han varit gift?

— Nej det har han inte. Det sade han själf.

Modern lutade hufvudet mot handen och grät bittert. Frida talade tröst till henne, så godt hon förstod.

— Har han mitt porträtt höljt med svart flor? Ja, det undrar jag ej på. Att han har det kvar ännu. Jag har varit honom till så mycken sorg.

Hela dagen var Frida hos modern. Samtalet kom oupphörligt in på samma ämne. Då hon på kvällen skulle gå, sade hon:

— Var nu ej ledsen, kära mamma, utan sök glömma det där gamla.

— Tror du man kan glömma, då man rifvit upp alla gamla sår och letat fram alla minnen? Det går ej gärna. Kom hem igen, så snart du kan.

— Jag skall snart komma.

— Säg intet till Erik om det här.

— Var inte rädd, mamma. Farväl.

Gatorna voro nu bra att gå, och kylan hade gifvit sig. Det var ett friskt promenadväder. Frida gick fort framåt gatan, och snart såg hon ljus glimma genom fönsterna på Eriks stuga. Han var alltså hemma.

SJUNDE KAPITLET.

Eriks fråga.

En väldig björkvedsbrasa flammade i kakelugnen i Eriks kammare, och i köksspiseln var det också eld. Erik märkte ej, då Frida kom in, ehuru hon gick rätt hårdt i dörren. Han stod framför porträttet på väggen och betraktade det.

— Ester, hvarför skulle du då handla så? Hvarför blef du ej min, då jag höll dig så kär! Kanske är det din dotter, som nu sköter om mitt lilla enkla hem. Hade du blifvit min, så hade du åtminstone sluppit lida nöd.

Han släppte floret, som ljudlöst föll ned öfver porträttet. Då han vände sig om, stod han ansikte mot ansikte med Frida. Stumma betraktade de hvarandra några sekunder, men så fattade Erik den darrande flickans hand och drog henne fram till taflan.

— Länge har jag tänkt göra Frida en fråga. Kan-

ske är bästa tillfället nu. Säg mig uppriktigt, känner Ni henne, hvars bild hänger här?

Han drog åter bort floret. Frida vände sig bort. Hvad skulle hon säga? Att hans fråga skulle komma just nu, då hon fått veta allt af modern. Hon visste ej, hvad hon skulle göra.

— Känner Ni henne?

Så bedjande rösten lät. Skulle hon ljuga och säga nej? Det vore oärligt handladt. Skulle hon förråda sin mor? Det vore bittert, men ettdera måste hon.

— Gif mig ett svar Frida. Känner Ni henne?

— Ja.

Det kom som en rädd hviskning, som en smärtfull snyftning.

— Det är Er mor?

— Ja, det är min mor.

— Jag anade det. Hon är Er mor. Ni vet icke, hvad hon en gång varit för mig.

— Jo, jag vet det.

— Men Ni känner ju ej ens mitt namn, hur kan Ni då veta något annat?

— Ert namn fick jag händelsevis se i en bok i går.

— Sitt nu, Frida, och låt oss språka litet med hvarandra.

Hon satte sig ned i ett hörn och teg,

— Har Er mor någonsin talat med Er om Erik Malmfält?

— Först i dag har hon det. Då jag i går dammade här, kom jag att lyfta på floret där och fick se min mors bild. Då jag i dag frågade henne, hur Ni

kunde vara i besittning af det, omtalade hon sin historia för mig.

— Då skall jag ej säga något därom. Frida vet hvem jag är, men säg det ej för någon annan. Jag hoppas, att Frida oaktadt det ej flyttar ifrån mig. Det har varit så trefligt för mig, sedan Ni kom hit.

— Nej, jag stannar på min plats, om Ni så vill.

— Nog vill jag det. Stanna här, var som en dotter för den gamle vedhuggaren, så blir hans lefnadsafton ljusare, än den gångna tiden varit.

Hur helt annorlunda framstod ej Erik nu för henne. Hon kände ett innerligt medlidande med denne allvarlige, lugne man, som under så många år trofast älskat den, som tanklöst svek sitt ord; hon hyste vördnad för honom, ty hon mindes, att han varit stark nog att offra sin kärlek för det som var rätt. I förtid hade han åldrats, och det var ej underligt. Tjugo år i enslighet och sorg förändra mycket.

— Men säg, hvarför blef Erik vedhuggare? Jag förstår att helt andra banor voro öppna för Er.

— Jag ville ej blifva annat. Hjärtesorg dref mig bort från vänner och kära, och var jag glömd, så var det också bäst, att ingen fann mig. Ett hederligt arbete är det ju för öfrigt, och det har ofta gifvit ro åt mitt sinne. Här i min lilla stuga har jag drömt och längtat, och arbetet med sågen och yxan har skakat af mig det dystra och själsdödande kvalet.

Frida visste ej, hvad hon skulle säga mer, men Erik hade flera frågor att göra.

— Jag frågade en gång efter Er fars namn, men Ni gaf ej svar. Hette han Hugo Ljungman?

— Ja.

— Hvarför kallar Ni Er Forsell då?

— Det var min mormors flicknamn, hvilket min mor antog, då vi flyttade från B. Hvarför hon gjorde det vet jag ej säkert, men troligen för att ingen skulle känna igen oss.

— Flyttade Er mor direkt från B. och hit?

— Nej, vi ha bott sju år i en annan stad; hit kommo vi för omkring ett år sedan.

— Tror Ni, Frida, att Er mor skulle vilja se mig igen?

— Jag tror nog hon skulle vilja, men jag fruktar, att hennes krafter äro för svaga för ett sådant möte.

— Är hon mycket sjuk då?

— Ibland är hon det, och då Ni därtill lägger alla dessa minnen och all smärta. Hon har bittert ångrat det onda, hon gjorde Er, och hon har mycket lidit för sin ungdoms tanklöshet.

— Hon ångrar det! Stackars Ester. Allt är ju längesedan förlåtet. Må hon söka glömma det flydda äfven. Hon har kanske ej haft så mycken glädje under dessa år hon heller.

— Glädje har hon nog haft minst af.

— Ack ja, sådant är lifvet. Men Gud leder, som han vill och som det är bäst. Vi få ej klaga, äfven om lifvet synes oss underligt ibland. Vill Frida nu vara snäll göra i ordning litet mat och lägga ner i en korg. Jag skall gå bort med det. En annan dag få vi språka litet mer.

Det var ej första gången, han skulle hafva mat att gå bort med. Redan ett par gånger förut, hade hon fått göra i ordning på samma sätt. Hvart han

gick med det, visste hon ej, men hon anade, att han gaf det till några fattiga.

— Det är bäst att lägga ned det, som jag lärde Frida, så att jag kan taga hem korgen genast utan att vänta.

— Jag har lagt ner det så. Tag i hörnen på papperet bara, så kan Erik lyfta upp det allt på en gång.

Erik tog korgen och gick. Man skulle kunna tro, att han var en yngling, så spänstiga voro stegen. Han kom till änden af staden och fortsatte utåt landsvägen. Några små arbetarebostäder lågo omkring tegelbruket där ute. Vid en af dessa stugor stannade Erik och lyssnade. Ingenting hördes; tyst och stilla öfverallt. Då smög han sig in i förstugan. Där tog han upp den präktiga maten ur korgen. Inne i stugan pratade några, och det hördes väl ut till Erik.

— Om jag bara finge börja arbeta igen, så skulle vi nog få bröd, men nu är det ej lönt att tänka därpå. Kanske skall jag gå ut i staden och försöka få något att äta åt dig mor.

— Åh nej, stanna inne i kväll. Det är söndag, och då är det svårare att få något. Det blir väl någon råd i morgon, och till dess reder jag mig nog.

— Men flickan är hungrig äfven, och de öfriga barnen ha fått en bit bröd endast.

— Visst är det tungt, men Gud skall nog hjälpa. Jag är glad öfver, att du ej dricker numera, far. I grannens stuga är nöden troligen ändå större än här, ty han dricker ju också.

— Hörde du talas om, hur hon, den stackarn, fick mat en dag i veckan nu?

— Nej, det vet jag inte.

— Ja, det var i onsdagskväll och den arma kvinnan var nära på ihjälsvulten. Då knackade det på dörren och när de sågo efter, låg där utanför ett stort paket med mat. Ingen människa syntes till, men borta på vägen hörde de steg af någon, som skyndsamt gick mot staden.

— Hvem kunde det vara? Gud ger på många sätt han, och i nöden är han nära.

Erik hörde samtalet där inne och log. Han tog upp två enkronor ur fickan och lade bredvid maten i papperet. Så knackade han på dörren.

— Kom in! ropade mannen innanför, men i stället aflägsnade sig Erik med snabba steg och var innan de hunno öppna, långt borta på vägen.

— Det var besynnerligt, jag tyckte bestämt, att någon knackade, och ändå hör jag ingen nu, sade mannen.

— Öppna och se efter.

Han öppnade och såg ut. Där låg det stora matpaketet just bredvid dörren.

— Ser du mor, nu har säkert den där barmhertige ängeln besökt oss också. Här är ett stort paket.

Försiktigt lyfte han in paketet. Det doftade så skönt från den ännu varma maten. och de stora smörgåsarna retade aptiten.

— Hvem är det väl som går omkring och ger mat så här? Och ser du mor, pängar med. Gud vare lof, nu är nöden aflägsnad för de närmaste dagarna.

Han höll upp de båda enkronorna mot sin hustru. Hon hade tårar i ögonen.

— Får inte han Guds välsignelse för hvad han gör, då får väl ingen det, sade hon.

— Om vi ändå kunde få tacka honom, men han är ju osynlig. Han måste då ha ett riktigt kärleksfullt hjärta den mannen, hvem han nu må vara. Hvem tror du det är?

— Hur skulle jag kunna veta det. Kanske någon af de rika i staden, men de bruka ej gå tillväga på det sättet, då de gifva; de vilja nog ha tack för allt.

Barnen, som slumrat in i ett hörn, väcktes igen, och så fingo de mat. Ack, hvad det smakade dem! Det var en riktig helgdagsmåltid, och de välsignade varmt den okände gifvaren.

Och under tiden gick Erik Vedhuggare mot sitt hem. Han var så glad i sin själ, och dock låg öfver glädjen liksom en slöja af vemod. Lycklig var han, då han fick och kunde hjälpa de fattiga, men i dag voro ej hans tankar endast hos de nödens barn, till hvilka han gick ibland; i dag stannade de än oftare hos henne, hans ungdomsbrud, som han visste vara i närheten, och då blef han så vemodsfull. Men där kom i hans hjärta en stråle af himmelskt hopp, af underlig frid, medan han gick på vägen. Himlens stjärnor glittrade och blinkade så klara högt öfver honom, och den friska, kalla kvällsluften svalkade han kinder. Gå i frid, du gamle vedhuggare, som okänd hjälper de arma! Du välsignas af många, äfven om de ej kunna uttala ditt namn.

ÅTTONDE KAPITLET.

Återseendet.

Frida besökte ej modern på hela veckan, ehuru det nog varit tid därtill. Att sköta om Eriks hus var ej så stort besvär, men han hade gifvit henne litet extra arbete äfven. På måndagen frågade han henne, om hon kunde sy barnkläder, och då hon jakande besvarade frågan, bad han henne att sy litet under veckans lopp, och hon lofvade det.

Tyg köptes, och hon började sy. Det skulle bli en kostym åt en gosse mellan tre och fyra år, och Frida undrade, hvad Erik skulle göra med den. Hon anade dock, att den skulle till någon fattig familj.

Fåordig och tankfull var Erik hela veckan. Aldrig ett ord sade han om Fridas mor eller om de gamla minnen, som dragits fram ur sina gömslen på söndagskvällen. Han kämpade den veckan en häftig

strid inom sig själf. Gärna ville han återse Ester, men ändå var det honom svårt att söka upp henne. Ibland kände han sig för stolt, men den känslan fick snart fara; ibland åter fruktade han, att hon ej ville se honom. Så kom den tanken, att hon ej mer skulle känna igen honom och på grund däraf känna sig besvärad samt visa sig tvär och ovänlig. Troget för lifvet hade han älskat henne, och ännu, när hans hår grånat och den kraftfulla gestalten begynte böjas, bodde lika varma känslor för henne kvar i hans själ. Och dock blef det honom så smärtsamt vid hågkomsten af ungdomsdrömmen, den så hastigt afbrutna. Ja, det var strid i Erik Vedhuggares hjärta, och det tycktes honom omöjligt att åter kunna komma i jämnvikt.

På lördagskvällen lade Frida in de färdigsydda kläderna i ett paket, och Erik gjorde sig redo att gå bort med dem.

— Vill Frida följa med mig kanske. Det är inte långt att gå, och vädret är så vackert.

— Om Erik önskar det, så går jag gärna med, sade hon.

— Det bor flera familjer i det huset, och jag vill ej gärna lägga paketet i förstugan, ty någon annan än den rätte kunde då taga det. Frida kunde vara snäll och gå in med det.

— Brukar Erik lägga sina gåfvor i förstugan?

— Ja visst, eljest finge de ju se mig, och det vill jag inte, Jag plägar lägga det invid dörren, knacka på och sedan aflägsna mig så fort som möjligt. Här går det dock icke för sig så. Vill Frida vara snäll och gå in med det?

— Hvad skall jag säga då?

— Bed bara att få lemna paketet från en gammal vän, det är nog. Säg för all del icke mitt namn.

Frida beundrade den gamle. Att göra så mycket godt och ändå aldrig få så mycket som ett enkelt tack därför. Det var någonting riktigt ovanligt.

De gingo sakta, ty det var skönt väder. Frida uträttade sitt ärende så fort som möjligt, medan Erik gick och väntade på gatan.

— De bådo mig framföra allas hjärtliga tack för den vackra gåfvan. De önskade allt få veta gifvarens namn, men jag sade, att de ej fingo det. Glada blefvo de då.

— Behöfs intet tack. Hur såg det ut där inne?

— Det var ett trefligt rum de bodde i, men de voro nog mycket fattiga.

— Tror jag det. Den lille pysen talade om för mig i förra veckan, att han ej fick gå till söndagsskolan, ty han hade inga kläder.

— Fadern såg så sjuk ut, tyckte jag.

— Ja, se han blef skadad i fabriken i höstas, och sedan har han ej kunnat arbeta mycket. Tack för att Frida hjälpte mig. Men tala för all del inte om det för någon.

Frida lofvade det, och Erik var nöjd.

På söndagen gick Erik som vanligt till kyrkan, och Frida stannade hemma. Efter middagen skulle hon gå hem till modern. Då hon gått, satte Erik sig ned för att läsa en stund. Då det lidit litet längre, ämnade han taga sig en promenad åt kyrkogården, men han fick gå åt annat håll den dagen. Långsamt läste han och tycktes njuta af bokens innehåll, då

köksdörren hastigt rycktes upp och Frida kom inrusande. Hon hade gråtit, och röd var hon af den häftiga gången.

— Hur är det fatt, kära barn? frågade Erik.

— Mamma är mycket sjuk, och hon bad mig gå efter Er. Vill Ni följa med till henne? Jag fruktar, att hon dör snart.

Erik förde handen till hjärtat, som om han kännt en häftig smärta, och stelt såg han på den upprörda flickan utan att svara på hennes fråga.

— Säg, vill Ni icke komma? Neka henne det ej nu!

— Jag kommer! Låt oss gå genast.

Det dröjde icke länge, förrän de gingo uppför de fyra trapporna i det hus, där Ester Ljungman bodde. Eriks hjärta klappade, som ville det spränga sönder bröstet på honom. Nu stodo de vid dörren. En svag hosta hördes från rummet. Frida öppnade dörren, och Erik stod på tröskeln.

Där låg hon nu, hans fordna brud, så blek och tärd, med en strimmig feberrodnad på kinden och den matt glänsande blicken fäst på honom. Var det då hon, som han en gång älskade så varmt, och som han ännu höll så kär?

— Erik!

— Ester!

Han låg på knä vid sängen och höll hennes hand i sin, medan tårarna strömmade från bägges ögon.

— Förlåt mig, Erik!

— Det har jag ju gjort för länge, länge seden.

— Du dömmer mig då icke! Ack du gode! Jag har ångrat och lidit, och nu, när jag visste, att du

fanns i närheten, kunde jag ej dö utan att ha återsett dig.

— Tala ej om att dö. Med Guds hjälp skall du lefva längre än, Ester.

— Nej, jag känner att slutet nalkas, och nu är jag nöjd att få dö.

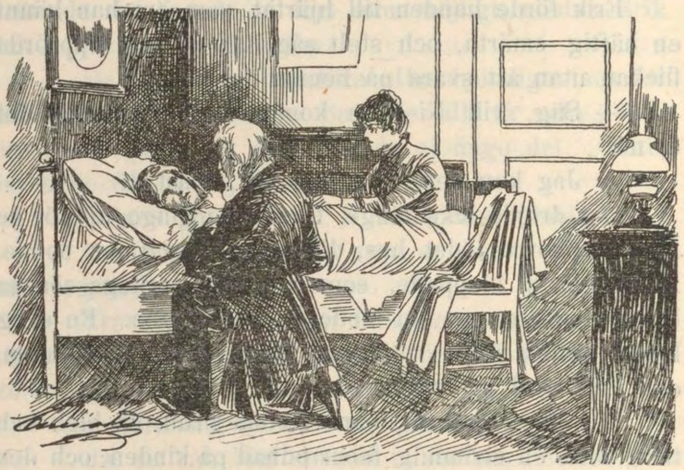

Erik vid Esters sjukbädd.

— Säg icke så. Du har ju din dotter att lefva för. Vill du gå bort från henne?

— Erik, får jag ej lemna min Frida i din vård? Vill du icke taga vara på henne, då jag är borta? Jag vet, att jag ej är värd, att du gör något för mig men jag känner också ditt goda, kärleksfulla hjärta, och därför ber jag dig.

— Om jag lefver, då du en gång går bort, skall jag taga Frida som min dotter; jag lofvar dig det, och på detta löfte kan du lita.

— Tack Erik. Du är dock densamme du var förr.

Hon hade rest sig upp på armbogen först, men nu sjönk hon matt ned på kudden.

— Vill Frida springa bort till läkaren, som bor här borta vid hörnet, och bedja honom vara god komma hit genast, sade Erik, som satt sig på en stol.

— Det är inte lönt, sade Ester, han kan ej hjälpa mig.

Med en blick bad han ånyo Frida att gå, och hon gick. Om en kort stund kom läkaren.

— Här behöfs framför allt stillhet och lugn, sade han.

— Är det någon fara för lifvet? frågade Erik.

— Det tycks mig, som vore själen sjukare än kroppen. Visserligen är bröstet klent, men det är ej så farligt. Själslidandet synes här vara det svåraste. Lugn, stillhet och vänlighet, det är bästa läkemedlet.

Han var en gammal erfaren läkare, som nog sett mycket af sådant där.

— Har Ni några särskilda föreskrifter?

— För i dag inga. Här är ett recept, hemta medicin enligt det och gif henne. I morgon bittida skall jag komma igen.

Sedan läkaren gått satt Erik tyst vid Esters sida. Han fruktade att trötta henne, om han talade. Frida gick till apoteket efter medicin, och Erik kände det ljuft att få sitta och betrakta Ester, trots sorgen i hjärtat öfver att hon var sjuk.

Det blef tid för Erik att gå hem. Ester hade slumrat in en stund, och han ville inte väcka henne.

— Frida stannar kvar här nu; jag reder mig nog själf. I morgon bittida tittar jag upp och hör efter, hur det är, sade Erik, då han skulle gå

— Ack, hvad Ni är god. Gud löne Er därför, sade hon, medan hennes ögon tårades.

Han tryckte under tystnad Fridas hand och gick. Så hade han då återsett henne, men ack, hur annorlunda mot förr. All bitterhet var nu borta ur hans hjärta, all stolthet, som förr velat göra sig gällande, var som bortblåst. Han såg nu i Ester en lidande hjälpbehöfvande varelse, och han var ju alltid redo att hjälpa och trösta, där så behöfdes; hur mycket mer nu då. Han kunde ej hjälpa det, men när han kom in i sin kammare, böjde han sina knän inför hennes bild och grät. Det lättade hjärtat så förunderligt, och det gjorde den af tusende tankar halft förvirrade hjärnan klarare.

Människohjärta, hvad du dock är förunderligt! Du brinner af kärlek en dag, och där lägges is öfver glöden, men de slockna ej däraf. Under kyla och år af smärta glöder du dock för att en dag smälta isen och låta kärlekselden lysa klar och skön igen. Du klappar af fröjd den ena stunden för att nästan stelna af smärta den andra; men hur du slites och plågas; känslorna blir du aldrig kvitt. Och då, hvad gör det, om du klappar under ädlingens guldstickade rock eller tiggarens lappade tröja, du blir dock ej annat än ett hjärta, som kan lida, du blir aldrig mindre än ett hjärta, som kan älska, ängslas, hoppas och förlåta.

NIONDE KAPITLET.

Mellan lif och död.

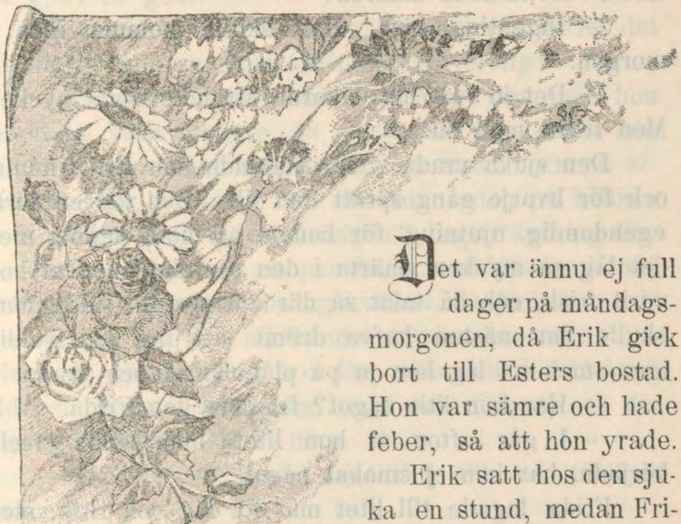

Det var ännu ej full dager på måndagsmorgonen, då Erik gick bort till Esters bostad. Hon var sämre och hade feber, så att hon yrade.

Erik satt hos den sjuka en stund, medan Frida uträttade några ärenden i staden. Han lofvade att återkomma på kvällen och att vaka under natten, om så behöfdes. Det gick icke så friskt som vanligt att föra sågen den dagen, men han arbetade ändå. Hemma var det så tyst och

tomt, tyckte han, då han i skymningen kom hem från arbetet och skulle tillreda sin middag. Då han ätit litet, klädde han om sig och gick till Ester. Ingen förändring. Feberhet och yrande låg hon där, och Frida satt ängslig och sorgfull vid hufvudgärden.

— Gråt icke, kära vän, sade Erik till den sörjande flickan. Hoppas på Gud. Lif och död stå i hans hand, och han styr allt till det bästa.

— Men det vore förfärligt, om mamma skulle dö.

— Sannt nog; men vi måste i så fall finna oss i det oundvikliga. Vi skola dock hoppas, att hon får lefva. Hvad sade läkaren?

— Ingenting just. Han skulle komma igen i morgon.

— Det är så likt läkarne att icke säga mycket. Men friskt mod nu.

Den sjuka yrade. Ofta nämnde hon Eriks namn, och för hvarje gång spratt han till. Det var en sorts egendomlig njutning för honom att höra henne, men det låg så mycken smärta i den njutningen. Om hon varit frisk, och då talat så där kärleksfullt till honom, skulle han nästan hafva drömt sig ung och lycklig igen, men nu låg hon ju på plågolägret och yrade.

— Har hon ätit något? frågade han Frida.

— I går afton åt hon litet, men sedan yrseln började, har hon ej smakat något.

Frida lagade till litet mat för sig och Erik, men ingen af dem var hungrig. Erik skulle vaka om natten, för att Frida skulle få hvila sig litet. Hon lade sig på soffan och sof snart, ty hela den förra natten hade hon varit vaken. Hur många tankar den natten for genom Eriks hufvud. Då han hörde Esters

yrande och alla hennes smärtfulla suckar, blef han ängslig själf. Genom hennes tal i yrseln lärde han sig också förstå mycket. Så där på sjukbädden blir människan mest lik sig själf. Då råder ingen förställning, utan då ligger själen i orden, äfven om de sägas i yrsel. Han lärde sig förstå, hvad Ester lidit, ty till det flydda gingo hennes tankar och om det talade hon.

Det var redan ljust, då Frida vaknade, och dagern trängde in genom den nedfällda rullgardinen.

— Jag har visst sofvit länge?

— Inte längre än Ni behöfde. Jag tänker hvilan har gjort Er godt.

— Ack ja! Hur skall jag kunna tacka Er för det Ni vakat! Har mamma varit mycket orolig?

— Somliga stunder har hon varit det, men hon har dock varit lugnare, än jag trodde hon skulle bli.

Erik gick hem och hvilade en stund, och på eftermiddagen arbetade han för att sedan på kvällen återtaga sin plats vid sjuksängen. Ingen ändring förspordes hos Ester på ett par dagar, och läkaren kunde intet göra. Men på onsdagskvällen, då Erik kom, då förstod han, att den afgörande stunden var nära. Yrseln hade upphört, och hon låg stilla och dödsblek på bädden. Bröstet häfde sig tungt och ojämnt, och det såg ut, som vore slutet nära.

— Gråt ej så, Frida, sade Erik till den tröstlösa flickan.

Ester hviskade fram några ord, liknande ett farväl, men det hördes icke riktigt, hvad det var. I det längsta försökte Erik behärska sig själf, men när han hörde den slocknande rösten, var det honom omöjligt.

— Ester, sade han darrande och smekte hennes kind med sin grofva hand, denna hand, som förr, fin och mjuk, hade smekt henne, då hon rodnade af hälsa och lefnadslust, Ester, du får ej dö ifrån oss.

Hon skakade matt på hufvudet och försökte svara, men det gick inte.

— Du måste lefva för Frida och mig. Vill du icke det?

Då drog det liksom ett leende öfver de bleka dragen, och hon slog upp ögonen. Det låg en outsäglig frid i den långa blick, hon fäste på honom.

— Gud, min Gud, ske din vilje. Det var som en andehviskning, men Erik hörde den dock.

— Ja, ske din vilje min himmelske fader, sade han.

Ester somnade in, och i denna lugna, stilla sömn låg räddningen.

— Nu skall hon lefva, Frida, hon skall lefva. Var lugn bara. Herren skall höra våra böner.

— Är det väl sannt?

— Jag tror det.

En lugn tillförsikt låg i hans ord, och de tröstade Frida. Och själf kände han sig gladare, ty hans hopp var fast.

Unga hjärtan tro gärna att endast de kunna älska och känna kärlekens fröjd och smärta, men föga ana de, hvad som kan bo i en åldrig själ. De ungas kärlek är ofta lik blixten, han flammar till så klar för att försvinna igen; men sådan är ej den kärlek, som fått tid att mogna under år af strid och smärta Han är lik solen. Lugn och klar lyser han, och endast döden kan taga den bort, och ej ens då brytes den, ty bortom grafven skall han skina fram än skö-

nare för frigjorda andar. En sådan kärlek bodde i Eriks hjärta, och därför kunde han också säga: Ske Guds vilje, ty han fordrade intet för sig själf, en sådan kärlek som hans begär intet men ger allt.

— Nu är det bäst att Frida sofver en stund äfven, sade Erik sakta, då han såg att Ester var lugn. Jag skall vaka i natt med, och nästa natt skall det ej behöfvas, hoppas jag.

— Ack om det vore sannt bara!

— Med Herrens hjälp är det sannt.

Frida lade sig, och mor och dotter sofvo lugnt tills framemot morgonen. Så snart Frida vaknade, gick Erik hem. Aldrig tänkte han på, att det kunde vara opassande, att han, en man, satt och vakade vid en kvinnas sjuksäng. Och äfven om människor skulle tycka så, brydde han sig ej därom, ty han hade sina egna idéer, och så länge han ej gjorde något syndigt var han lugn.

Då läkaren vid middagstiden kom för att se till Ester, fann han henne mycket bättre, och han förvånades däröfver, det var mer än han hoppades, ty som han sade till Frida, den sjuka hade varit nära dödens portar.

TIONDE KAPITLET.

Esters nya hem.

Tillfrisknandet gick, som det tycktes, långsamt, men det gick ändå. Erik kom upp en stund hvarje afton, sedan han slutat sitt arbete. Han hade under hela tiden sörjt för, att intet fattades Ester, och han försökte alltid gifva sina gåfvor till Frida så, att hon ej skulle känna sig besvärad.

— Det är bäst, att jag betalar Frida en del af hennes lön nu, så att jag ej blir i för stor skuld, sade han en dag dag och lemnade henne en rätt stor summa, och hon måste taga emot den utan knot. Hon började känna till hans hjärtelag och ville ej göra honom ledsen.

— Du får väl ursäkta mig, att jag kommer hit arbetsklädd, sade han en afton till Ester.

— Hvad gör väl dräkten, Erik. Det är ju ej mannen.

— Så påstår en skald, åtminstone.

— Och han har rätt; bara hjärtat är godt, så är det ej så noga, äfven om dräkten är grof.

Frida stannade kvar hos modern tills vidare, det var Eriks uttryckliga vilja att så skulle vara. Han redde sig bra på egen hand, det gick efter gammal vana, påstod han. Då Ester blef så frisk, att hon kunde sitta uppe en stund ibland, blef det litet gladare i det lilla vindsrummet. Första gången Erik fann henne uppstigen, log han och sade:

— Nu får jag väl icke komma hit mera och höra efter, hur det står till med sjuklingen?

— Hvarför det då? frågade Ester.

— Du är ju i det närmaste återställd, och sedan, ja, kanske det inte passar, att jag hälsar på sedan.

— Jag kan inte finna något opassande däri; du har väl rättighet att hälsa på hos dina vänner. Säg mig, hur snart ämnar du taga Frida ifrån mig igen?

— Jag har tänkt på den saken och kommit till den åsikten, att jag ej bör taga henne ifrån dig mer.

— Skall du åter sköta ditt hus själf då?

— Nej, det har jag inte tänkt.

Han log litet skalkaktigt, gamle Erik, och Ester kunde ej låta bli att le med, hon visste inte riktigt hvarför.

— Är du ej nöjd med Frida då, utan ämnar skaffa dig en annan hushållerska?

— Nej, inte det heller.

— Nu förstår jag dig inte.

— Då måste jag väl förklara mig litet närmare. Jo, ser du, Ester jag har nu köpt stugan där borta, och jag låter för närvarande bygga till den litet, och arbetet går raskt undan hvarenda dag. När den sedan

blir färdig, och du blir litet friskare, ämnar jag bedja dig och Frida att flytta dit för att taga vara på mitt lilla hem och äfven på mig, gamle stackare. Jag blef så bortskämd under den tid Frida var hos mig, att jag nu känner det dystert att vara ensam jemt. Har du något emot mitt förslag?

Hvad skulle hon svara? Skulle hon väl neka honom det?

— Vi äro båda gamla, fortsatte Erik, och ingen skall undra på, att jag på ålderdomen vill hafva det litet trefligare, och äfven om de undra, hvad gör väl det. Vi bry oss ej därom.

— Men Erik, du har redan uppoffrat nog för Frida och mig.

— Därom tala vi ej nu, Ester, utan nu var frågan om, hur du ville med flyttningen.

— Skall du då arbeta för oss.

— Jag skall arbeta, som jag gjort förut, ehuru jag väl icke kunde behöfva det. Då jag var ung, fick jag ärfva en liten förmögenhet efter mina föräldrar, och jag har den kvar ännu, ty jag har lefvat af mitt arbete. Hvem skulle jag nu hellre låta få nytta af hvad jag har, än dig. Kommer du, Ester?

Ja, Erik, då du i din godhet så vill, då nekar jag ej. Om jag blott kunde blifva dig till någon nytta och glädje, men ack, det kan jag ju icke!

— Säg icke så, det blir mig glädje nog, om du kommer.

— Tack gode Erik, då kommer jag.

— Frida har väl intet emot, att hennes mamma kommer med och hjälper till att sköta hushållet? frågade Erik leende. Hon svarade ej, hon gick fram till

honom, slog armarna om hans hals och kysste honom. Då grät Erik Vedhuggare. Saken var uppgjord, och de voro alla tre nöjda och glada.

— Hvar är din bror Alrik nu, Ester? frågade Erik en kväll, då de sutto samspråkande i vindsrummet.

— Alrik. Jag vet det ej. Det var så sorgligt äfven med honom.

— Hur gick det då?

— Du vet, hvilka goda utsikter han hade. Om han skött sig bra, hade han i dag kunnat vara en framstående man, men de där förfärliga rusdryckerna tog äfven honom.

— Jag fruktade det.

— Han och — och Hugo drucko mycket. De voro så goda vänner och hade många andra vänner med samma sinnelag. När våra föräldrar dogo, fingo vi ju förmögenheten, som fanns. Hvad jag fick, förstörde Hugo inom kort, och Alrik gjorde likaså med sitt. Han tog afsked från sin tjenst en dag alldeles oförmodadt; det sades mig sedan att han af sina förmän tvangs därtill, och sedan lefde han alldeles förfärligt en kort tid. Kort innan Hugo dog, rymde han ifrån staden, ingen visste hvart, och jag vet det ej än. Han lemnade stora skulder efter sig, och det var mycket bråk om honom då. Hugo hade ett bref ifrån honom, men det fick jag aldrig se. När Hugo var död, flyttade jag från B , och jag har aldrig hört något om Alrik, så jag vet ej, om han lefver eller är död.

— Ja, dessa förfärande rusdrycker. De hafva härjat så mångas lif, och tusende äro de, som få lida för dryckenskapslasten. O, hur glad jag är öfver, att jag sluppit undan den!

— Och dock har du fått lida för rusdryckernas skull, Erik.

— Men jag har dock ingen skuld däri, ty jag segrade. Låt oss dock ej tala mera om detta. Jaså, du vet ej, hvar din bror är. Sannolikt är han död.

— Det är troligast.

— Så där fördrefvo de mången aftonstund i stilla samspråk, och de kände sig lyckliga i hvarandras sällskap. Och så led vintern mot sitt slut, och våren med sitt nyvaknande lif trädde i den mörka vinterns ställe.

Eriks stuga var ombyggd. Två stora, ljusa rum till fanns där nu, och Erik hade brådt med att köpa passande möbler till dem. Allt ordnade han själf, och snyggt blef det. Trädgårdstäppan gjordes i ordning ss snart som möjligt, och allt var så trefligt.

När gullvifvorna doftade uppe i skogsbacken och påskliljorna stodo som fagrast i Eriks täppa, då flyttade Ester och Frida från det lilla trånga vindsrummet för att taga sitt nya hem i besittning.

Hvilka bäfvande känslor intogo ej Esters själ, då hon trädde öfver tröskeln i Eriks stuga. Med darrande steg gick hon genom det lilla köket till nästa rum.

— Det här blir Eder sängkammare, sade Erik.

— Åh, så vackert här är! Det påminner riktigt om barndomshemmet.

— Måtte du komma att trifvas bara. Se här är salen, vi kunna ju kalla det så, och där, på andra sipan om salen, är mitt rum; ja, det är, som det varit förut, men du kan ju titta på det ändå.

Hon gick ditin. Här hade han alltså lefvat ensam

i 20 långa år. Stackars Erik! Hur mången bitter stund hade han ej haft här för hennes skull. Öfver sängen hängde hennes porträtt, men det svarta floret fanns där ej mer, det var borta.

Ester och Frida sågo hastigt på hvarandra, men Erik låtsade ej om något.

— Och nu, Ester, låt det vara ditt hem, och känn dig hemma, om du kan. Och du Frida, du var snäll

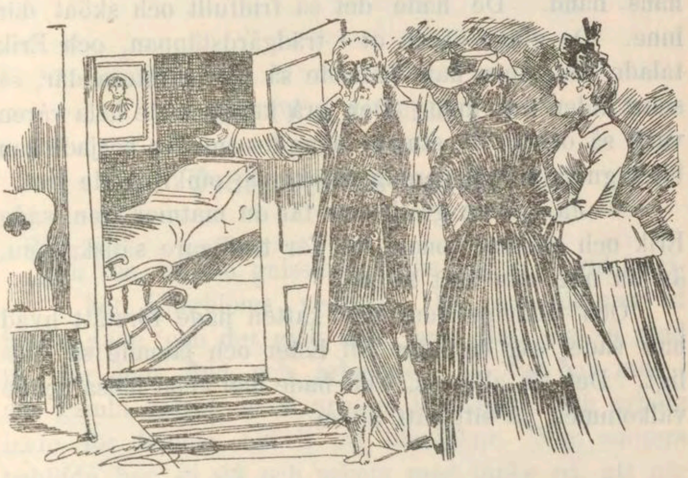

Erik visar sitt rum för Ester.

och präktig, då du var här förut, nu får du litet trefligare än då, och jag hoppas, att du ej tröttnar på gamle Erik Vedhuggare.

Han sade du till Frida, och hon kallade honom onkel.

— Ack, Erik, hvad du är god, och så mycket du gör för mig, som handlat så orätt mot dig, sade Ester, torkande en tår från kinden.

— Åh, Ester, tala aldrig därom. Hvad jag gör för dig är mig själf till lycka. Var du en god syster för mig och låt Frida vara som min dotter. Ser du Ester, jag hade nästan tänkt bedja dig att nu fylla det löfte du gaf mig i ungdomens dag, men vi äro gamla båda, och vi skola som ett par goda syskon lefva nöjda och lyckliga.

Hon svarade ej, hon suckade blott och tryckte hans hand. De hade det så fridfullt och skönt där inne. De gingo äfven ut i trädgårdstäppan, och Erik talade om, hur han ämnade så och plantera där, så snart tiden var inne. Den grå katten hade hela våren varit så orolig, då stugan byggdes om. Nu började han bli lugn igen och sprang smekande omkring de tre.

— Ja, gamle grålle, nu får du matmor igen, sade Erik och smekte honom, du får trefligare sällskap nu, än du någonsin haft förut.

Och alldeles som om katten hade förstått hvad han sade, såg han upp till Ester och jamade så vänligt. Det lät alldeles, som hade han velat hälsa henne välkommen på sitt sätt äfven.

ELFTE KAPITLET.

Vedhuggaren hyllas.

Rii roo, rii roo gnisslade Eriks såg uppe vid fabrikör Ringbloms vedbod. Det var sommarved han sågade, och det gick med fart. Han såg så glad ut, där han stod och arbetade. Nu var han inne i det gamla spåret, hvad arbetet beträffade, och arbete hade för honom blifvit ett lifsvillkor. Men numera behöfde han ej stå och arbeta med tanke på, att när han om kvällen kom hem, bara katten skulle möta honom med sitt jamande, ty nu visste han, att två glada anleten skymtade fram i något fönster och ett par vänliga händer vinkade mot honom, eller också att någon stod ute på förstugutrappan och hälsade honom välkommen hem.

Han blef törstig och måste gå bort till köket för att få vatten. Den rödhåriga pigan såg så försmädligt på honom, då han kom in.

— Har Erik gift sig nu?

— Nej, det har han inte.

— Folket säger så.

— Hvilket folk?

— Åh, det får man höra öfverallt, att han, gamla karlen, gått och gift sig. Är det inte sanning då?

— Inte alls.

— Men hushållerska har Erik?

— Ja, två stycken ändå.

— Hvad i all världen skall han med två stycken till! Det är väl för deras skull han byggt huset?

— Mycket möjligt.

— Det var då det roligaste jag hört. Men folket pratar mycket om det också.

— Jaså, folket gör det. Låt dem hålla på för all del. Så länge de ej tala något illa, är allt bra.

— Men se nu prata de nog illa om det där.

— Hvad säga de då?

— Det skulle bli för mycket för mig att tala om, men det får han nog höra med tiden.

— Väl, det bekymrar mig ej mycket, hvad de säga. Om någon pratar illa om hederligt folk, skadar han sig mest själf.

— Den skadan blir väl inte så stor. Men nu kan jag tala om för Erik, att den där flickan kan få platsen här snart.

— Tack, tack, men nu behöfver hon den inte.

— Om en vecka flyttar jag, för jag skall gifta mig.

— Jag gratulerar. Bara hon får en präktig karl så.

— Präktig ja! Jo, var viss på det. Han är mycket omtyckt på fabriken, och god lön har han.

— Han är väl nykter också?

— Ja för all del. Han är nog god karl att kunna taga sig ett glas, om han vill och låta bli det, om han vill.

— Det där låter nog bra, men bättre skulle jag tycka om det, om han vore karl att alldeles försaka rusdryckerna.

— Åh, det där är dumt prat. Jag tror inte på det där. De där nykteristerna bråka så mycket nu för tiden, men de äro inte bättre än andra.

— Säg mig det, när Ni fått pröfva på, hvad det är att vara gift med en drinkare; först då kommer Ni att förstå det där. Kanske skall Ni ej ha samma åsikter nästa sommar.

— Jag bryr mig inte om det där. Så god karl som min, blir kanske Erik aldrig.

— Möjligt nog. Må dock ej de där stora tankarna en dag visa sig vara dåraktiga.

Erik gick. Han fann det ej behagligt att tala mera med den oefterrättliga flickan. Hon skulle nog få lära om i lifvet, därom var han viss. Snart gick hans såg med fart igen, och han småsjöng under arbetet.

Fabrikspipan blåste, och efter den signalen rättade sig äfven Erik sommartiden. Rocken öfver axeln och sågen i handen, och så på väg hemåt.

Blommor och rosenbuskar stodo rundt kring stugan, bakom den var köksträdgård och i ena hörnet en vacker berså af syrén med doftande blomknippen.

— I kväll har onkel varit borta länge, hördes Fridas röst genom det öppna köksfönstret.

— Har du längtat efter mig kanske?

— Ja det har jag, ty jag har något att säga onkel.

— Jag undrar just hvad det kan vara.

— Jo först att vi skola äta ute i bersån i kväll.

— Det skall smaka riktigt godt, ty jag är hungrig. Nå, hvad har du mer att berätta?

— Säg, vill inte onkel följa med mig på en fest i kväll?

— Du vill visst draga mig riktigt ut i världen du, svarade Erik skämtande.

— Nej då, men de skola inviga det nya Goodtemplarhuset i kväll, och jag ville så rysligt gärna vara med då.

— Är det så, då måste jag väl låta dig få din vilja fram. Följer din mamma med också?

— Jag vet inte säkert. Det är bäst att onkel frågar henne därom.

Ester lofvade genast att gå med. Sedan de under glädtigt samspråk ätit i den lilla vackra bersån, gjorde de sig i ordning för att gå. Det var första gången de tillsammans varit ute på något sådant. Till kyrkan gingo de hvarje söndag, oftast alla tre, men ibland orkade icke Ester följa med, ty hon var ej så stark och blef det heller aldrig mer.

Man kunde ej gärna tro, att han var en vedhuggare, då han kom i sin fina dräkt bredvid de båda fruntimmerna. Han såg ut, i skick och uppförande, som skulle han väl kunna reda sig äfven i de finaste kretsar, och det kunde han äfven.

Från det nya samlingshuset svajade fanor och flaggor, och mycket folk strömmade dit. Erik köpte biljetter och de fingo bra platser. Den gamle vedhug-

garen såg sig omkring åt alla håll och log, men det kom en oförklarlig oro öfver honom. Salen var stor fin och vackert dekorerad med flaggor, blommor och löf. Framme på platformen, bakom talarestolen, sutto föreningens styrelsemedlemmar och nykterhetstalaren, som skulle hålla invigningsföredraget. De samtalade tyst med hvarandra, medan de som oftast kastade en blick bortåt den plats, där Erik satt.

Om en liten stund började festen med ett musiknummer af musikkåren. Därefter höll talaren ett kort, men utmärkt föredrag till den stora åhörareskaran, som uppmärksamt lyssnade. Efter föredraget sjöngs en sång, och så steg föreningens ordförande fram för att tala. Han redogjorde i korthet för arbetet, de hade för sig, omtalade huru de länge sträfvat för att få ett eget hus, och huru de ändtligen nått detta mål, öfver hvilket de voro mycket både glada och tacksamma. Till slut yttrade han:

— Vi hade ännu ej haft vårt hus i ordning, om vi icke i vintras fått en alldeles oväntad och stor gåfva. Den kom från en person, som ej nämnde sitt namn, och som naturligtvis vill vara okänd, men af en händelse fingo vi veta hvarifrån gåfvan kom. Då vår välgörare är ibland oss i afton, anse vi det som en stor ära för oss att offentligt få frambära till honom vårt hjärtliga tack, och vi hoppas, att han ej blir missnöjd med oss därför. Vår tacksamhet och vördnad mana oss att hylla honom. Denne okände och dock kände välgörare har länge varit en barmhertighetens ängel för många fattiga och nödlidande i staden, äfven detta veta vi nu. Under en arbetares grofva rock döljer han sig, och detta utgör ännu ett bevis

för sanningen af den gamla satsen, att man ej bör bedöma en människa efter den dräkt hon bär. Det blefve för mycket att här söka uppräkna ens en liten del af allt det goda jag vet, att han gjort, därför lemnar jag det. I sen Eder undrande omkring och frågen sannolikt inom Eder, hvem denne ädle man är. I kännen honom, I hafven sett honom många, många gånger, men I hafven ej vetat om, hur kärleksfullt och varmt hans hjärta klappade för det goda. Hans namn är Erik Malmfält, kanske bättre känd, om jag kallar honom med hans hederstitel, Erik Vedhuggare, ty en hederstitel är för honom det namnet. Bröder i nykterhetshären, stån upp och bringen Eder hyllning åt vår välgörare, som vi i dag bedja få räkna som vår förenings förste hedersmedlem. Lefve herr Erik Malmfält!

Hela församlingen stod upp och musikkåren blåste lifliga fanfarer. Ordföranden gick ned i salen och sade till Erik:

— Vågar jag bedja vår ädle vän komma upp på platformen och intaga en plats bland oss samt säga några ord till folket? Det skall glädja oss mycket.

Erik satt tyst och förlägen bredvid Ester och Frida. Först hade han rodnat som en gosse, då ordföranden börjat tala om välgöraren, men sedan blef han ytterligt blek. Ester och Frida gräto, men det var glädjetårar. Med sänkt hufvud följde Erik ordföranden fram. Då han steg uppför trappan till platformen bröt nykterhetsvännernas jubel löst i skallande applåder. När de ändtligen slutade, vände sig Erik till församlingen. Det blef dödstyst bland folket.

— Aldrig kunde jag ana, att min handling skulle bli känd, och hade jag trott det, hade jag kanske ej

gifvit min lilla gåfva. Mina vänner öfverskatta alldeles, hvad jag gjort, ty det var intet att tala om. Det var min plikt att hjälpa, då jag kunde. Många år har jag älskat nykterhetssaken, och min kärlek till den är i dag starkare än någonsin. Jag önskar, att alla människor blefve nyktra, ty dryckenskapen är en hemsk förbannelse, hvilande öfver mänskligheten. Millioner hjärtan hafva beröfvats all lifvets

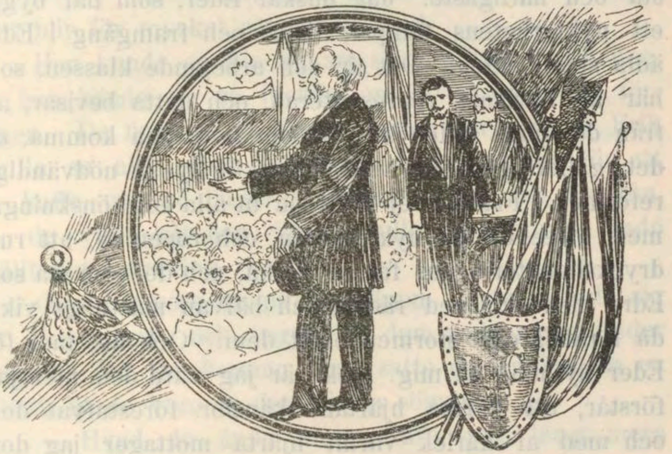

Eriks tal till goodtemplarne på invigningsdagen.

lycka genom den, och sannolikt skola ännu millioner hjärtan genom den lida, innan vi äro befriade från plågoriset. Men I, som i dag kämpen för nykterhet, tröttnen ej, utan fortsätten att manligt strida, och en gång skall seger vinnas. Äfven om de, som bringa vårt verk till slutlig seger, skola gå fram öfver våra grafvar, må det ej komma någon af de stridande att fälla modet, ty vid trogna nykterhetskämpars grafvar

skola tacksamhetens tårar fällas, och efterlefvandes välsignelser skola följa de redlige kämparne bortom tidens skiften, bortom evighetens förlåt. Och äfven om aldrig människors pris vinnes, så är vårt mål ändå högt och stort nog att strida för, och bäst af allt är, att vi kämpa för att af vår himmelske faders hand mottaga segerlön, för hvad vi här nere gjort och verkat, och den lön han skall gifva är dock den bästa, den största och härligaste. Jag önskar Eder, som här byggt ett nykterhetens tempel, lycka och framgång i Edra ädla sträfvanden. Det är den arbetande klassen, som här är talrikast representerad, och detta bevisar, att från de djupa leden är det som krafterna komma, då det gäller genomföra för mänsklig lycka nödvändiga reformer. Frukten ej att ropa ut alla edra önskningar med afseende på nykterheten, och ropen så, att rusdryckshandteringens fästen skaka, och de, som stå som Edra fiender, med rädsla och bäfvan måste ge vika, då I rättfärdigt stormen emot dem. Och nu, tack för Eder hyllning åt mig. Icke är jag värd den, men jag förstår, att varma hjärtans känslor förestafvat den, och med af kärlek varmt hjärta mottager jag den. Ett innerligt tack! Himmelens Gud lede och bevare Eder.

Han tystnade och torkade bort en förstulen tår från kinden, medan starka applåder åter skakade rummet, och många röster ropade:

— Lefve vår Erik Vedhuggare!

Han ville gå ned igen, men nödgades intaga hedersplatsen på platformen. Man tog en stunds paus för att samspråka, dricka kaffe och hälsa på hvarandra. Erik omringades af en glad skara. Alla ville

trycka hans hand och tacka honom. På en liten stund hade han blifvit en populär man.

Ändtligen kunde han tränga sig bort till Ester och Frida. Ester gaf honom en tårfull blick, hvari rik lycka strålade fram. Frida tog varmt emot onkel Erik och sade:

— Inte trodde jag, att onkel kunde hålla ett så vackert tal. Det var det vackraste af alltsammans.

— Fy då, Frida, skall du smickra mig med nu. Det blir för mycket att stå ut med.

Han kunde ej låta bli att skämta litet med henne, ty han kände sig så lycklig om äfven en smula förlägen. De fingo ej gå förrän festen var slut, ty Erik skulle se allt. Han fördes in i smårummen för att få kaffe, upp på läktaren för att se rummet därifrån, ja, de ville, att han riktigt skulle veta, hur de hade ställt det i ordning.

Omsider voro de på hemvägen. Ester stödde sig på Eriks arm, och ingen af dem sade något under vägen. Då de kommo hem, satte de sig i salen en stund, ty de voro ej det minsta sömniga.

— Hvad du ändå måtte vara god, långt mera än vi kunna förstå, sade Ester till Erik.

— Det är ej så mycket jag gjort, och de förstorade min handling i dag. Om du är glad öfver, hvad jag gör, så är jag nöjd.

— Glad, jag är mer än glad, jag är lycklig. Skulle jag ej fröjdas, då jag ser en smula sol skina på din väg också.

— Jag undrar just, hur de kunnat få reda på mig. Det är mig omöjligt att förklara det.

Han undrade och undrade, men det var omöjligt

för honom att få klart för sig, hvem som letat reda på hans namn. Och dock var det inte så konstigt.

På vintern, redan innan Erik byggde om sin stuga hade han fått höra att nykterhetsföreningen ämnade bygga sig samlingslokal, men att det fattades dem 800 kronor, och förrän de egde den summan, vågade de ej börja med arbetet. Han beslöt, att gifva dem, hvad de behöfde, men det var svårt att bringa dem pänningarne och ändå lyckas förblifva okänd. Så kom han på den idén, att han skulle sända dem i bref på posten. Alltså gick han till postkontoret och bad att få afsända ett rekommenderadt bref, men då det ej skulle till någon annan ort, gick det ej bra. De rekommenderade inga försändelser inom staden.

Posttjenstemannen kände Erik och sade honom, att brefvet nog ginge fram lika säkert, utan att rekommenderas.

— Vill Ni vara god och tillse då, att det ej kommer bort?

— Det skall jag gärna göra.

Tjenstemannen, som själf var med i nykterhetsföreningen, tog brefvet och framlämnade det själf till ordföranden. Och när de fingo se den stora penningesumman, blefvo de glada, och de visste äfven, att Erik Vedhuggare var gifvaren. Så uppgjorde de en plan att vid invigningsfesten i det nya huset, gifva honom sitt tack och sin hyllning, och det gjorde de äfven. Frida hade i all hemlighet blifvit ombedd att försöka få honom med dit, ett uppdrag, som hon också utförde utan att Erik anade något.

Dagen efter festen lästes Eriks namn i tidningarne och många vackra erkännanden gåfvos honom. Och

sedan var han ej mera blott den simple vedhuggaren, som tyst och trogen gick till sitt arbete; han var en aktad man, den där sökte göra något för sina medmänniskors bästa, och han vördades därför.

Han var lycklig, Erik Vedhuggare, lyckligare än han på mycket länge hoppats bli, och lika mörk som lefnadsdagen varit, lika ljus tycktes aftonen blifva. Hedersmedlem af nykterhetsföreningen blef han, och ibland följde han med Frida till mötena. Dock stannade han helst hemma i sin stuga hos Ester; de hade alltid så mycket att språka om, och öfver det lilla hemmet vid bakgatan hvilade en så stilla frid, att han bäst trifdes där.

TOLFTE KAPITLET.

Eriks aningar.

Kring grafvarna på kyrkogården stodo de välklippta häckarna så yppigt gröna, och popplarna utefter gångarna doftade så friskt och skönt. Luften var hög och ren, himlen så underbart blå med små hvita molntappar här och där, och det var, som om en helig frid lett från det oändliga därofvan. Nere vid sjöstranden böjde sig vasstråna af och an för den svaga vind, som smekande drog förbi dem, och borta vid skogskanten på den lilla ön dallrade luften liksom små vågor i solljuset.

Erik, Ester och Frida gingo sakta fram och åter på kyrkogårdens gångar.

— Hvilken härlig afton, sade Ester och stannade vid staketet nere vid sjön.

— Det är just en sådan aftonfrid, efter hvilken jag länge väntat, svarade Erik.

— Du gick väl ofta hit, då du var ensam?

— Hvarje söndag, om icke vädret var alltför dåligt.

— Hvad drömde du väl om då, när du gick här?

— Om några flyktiga vårdagar i mitt lif hvilka lika hastigt slutade med en kall vinternatt.

Han såg bort öfver sjön, och Ester frågade icke mer. Hon förstod nog, hvilka de vårdagarna voro.

— Kom onkel, så sätta vi oss där borta i hörnet. Där är så skuggigt och trefligt, och så har man en så vacker utsikt åt sjön.

Det var Frida, som talade. De gingo bort till den utpekade grafven och satte sig.

— Just så här fridfullt vill jag det skall vara, då jag en gång skall dö, sade Erik.

— Tala ej om att dö nu, sade Ester, det är ju så skönt att lefva. Må du få lefva länge än för att gagna och vara till välsignelse, som du hittills varit.

— Tror du ej, Ester, att jag lefvat nog? Jag har kämpat mig igenom många år, då jag kände lifvet ödsligt och tungt, nu har det blifvit så soligt och ljuft, och då är det skönt att få slumra in, ty eljest det kanske kan komma storm igen.

Ester böjde sitt hufvud, och det glimmade tårar i hennes ögon.

— Ser du, Ester, fortsatte Erik, nu är jag beredd att dö. Några år gick jag orolig och ängslig, men i min smärtas tid lärde jag mig älska Gud, och sedan har det varit fridfullt, äfven om någon stunds bitterhet velat intaga mitt hjärta. Nu kan jag af hela min själ säga, som den gamle sångaren: Såsom hjorten trängtar till vattubäckar, så trängtar, o Gud, min själ till dig, och då säger jag sannt. Och ännu mer

lugn och glad är jag nu, sedan jag återfunnit dig, ty jag vet, att då jag dör så behöfver du ändå ej lida nöd. Du har vår lilla stuga, och för öfrigt finnes nog, för att du skall kunna lefva bekymmersfritt. Ack, så god Herren är, och så kärleksfullt han leder allt till det bästa för oss!

— Men käre Erik, hvarför tänka så mycket på döden nu? Du är ju frisk och stark, och du har mycket att lefva för än. Tänk ej så där sorgligt mera.

— Det passar så bra här bland grafvarna, där förgängelsens majestät härskar. Och så denna aftonfrid, Ester. Hör du hur vinden susar? Det är ju en kärleksfull vaggsång för tröttad själ. Hör du prasslandet i buskar och träd? Det är som en välkomsthviskning till den trötte. Och ser du ej blommorna, huru de nicka, och känner du ej doften? Det är frid, bara frid alltsammans. Ej underligt då, att man tänker på hvila och ro.

— Du har ännu ej glömt att svärma, fast ditt fordna, glada svärmeri nu bytts i vemod.

— Ensligheten föder drömmar, och för mig äro drömmarna kära. Här har jag gått hundratals gånger och drömt, och härnere, i närheten af sjön, önskar jag få min graf en gång. När det då är storm där ute, då skall skummet stänka högt upp på stranden, medan själfva vågen, domnad och krossad, sjunker tillbaka i sitt ursprung, och, ser du, intet stänk skall dock nå min graf och ingen ofrid hinna henne. Är icke det skönt. Och så, när det ibland blir en aftonstund, så skön som denna, går du och Frida hit med blommor för Eriks graf. Hör du då en susning

omkring dig så tänk, att det är min ande, som i frid sväfvar omkring dig, tacksam och välsignande.

— Erik, tala ej så, då blir denna fridfulla kväll så kvalfull.

Och han talade ej mera därom, han såg drömmande bort öfver de små glittrande vågorna där ute.

— Onkel har mycket att uträtta än, sade Frida.

— Kanske har du rätt, Frida; och i så fall skall jag med glädje gå till verket och göra mitt bästa.

— Onkel skulle följa med till nykterhetsmötena litet oftare. Medlemmarna tycka så mycket om, att onkel är med.

— Där har jag nog intet att göra. Där är plats för de unga krafterna, för dem, som hafva tiden framför sig.

— Men det är så många gamla där också.

— Då är det nog utan mig.

— Icke menade jag så. Om andra gamla kunna vara till nytta där, så kan äfven onkel vara det.

— Jag förstår din mening, men jag vill ej gärna gå dit. De skola nödvändigt ha mig dit fram, och jag skall tala något för att muntra upp dem, och det är så svårt för mig. Och för öfrigt vill jag hellre sitta hemma i vår lilla trädgårdstäppa om kvällarna.

Djupare och djupare sänkte sig solen, och snart syntes hon bara som en strålande guldbrand öfver furuskogen. Då gingo de tre från kyrkogården. Erik var mer än vanligt tankfull och tyst.

— Hur är det med dig, Erik, du är så tyst, sade Ester.

— Jag kan ej hjälpa det. Oupphörligt kommer

jag att tänka på döden, och jag förstår icke själf de underliga känslor, som genombäfva mig.

— Men slå bort de där dystra tankarna, onkel. Det är ej bra att tänka så, sade Frida.

— Jag skall försöka komma ifrån dem.

Ett stycke framför dem på gatan gingo ett par människor, sorgliga att åse. En lång, skranglig karl, drucken och obehaglig, ledd af en kvinna. Hon hade all möda att draga den druckne med sig framåt, och under tiden förde de ett högljudt samtal med hvarandra.

— Låt mig gå själf, du behöfver inte leda mig, släpp mig bara, sluddrade den druckne.

— Jo, det skulle visst duga att släppa dig. Då blefve du nog liggande på gatan, fylltratt. Du kan vara glad, att jag är med.

— Du kommer att ångra det här, var säker på det du. Komma och hemta mig på krogen, då vi inte varit gifta ett par månader. Är det riktigt det?

— Jag önskar, att jag aldrig hade gift mig med dig, ty då hade jag sluppit gå så här. Förut hade jag det mycket bättre.

— Ha, ha, ha, det tror jag det. Går an att säga det efteråt.

I den stilen fördes samtalet mellan de båda. Erik kände väl igen den stackars kvinnan. Det var ingen annan än fabrikör Ringbloms piga, hon, som ej trodde det skada, om mannen drucke litet. Alltför snart fick hon erfara, att hon misstagit sig. Det bor ej lycka i dryckenskapen, och icke gifver lasten glädje.

Just som den druckne och hans hustru skulle gå in genom porten till ett litet hus, i hvilket de bodde,

fick hustrun se Erik, och hon rodnade. Så fort hon kunde drog hon sin druckne man med sig in. Kanske kände hon nu, att Eriks ord voro sanna, att hon snart skulle få erfara motsatsen till hvad hon tänkte, då hon var fri.

— Frida, om du någon gång ämnar gifta dig, så tag för all del ej en man, som använder rusdrycker, sade Erik.

— Snälla onkel, jag skall icke gifta mig.

— Så säger du nu, men din tid kommer nog, skall du få se.

— Det tror jag inte.

— Men det tror jag. Och då din tid kommer så se till, att du får en nykter man, det skall spara dig mycken smärta och sorg. Såg du de där båda, som gingo in i huset där borta? De ha ej varit gifta mer än en kort tid, och nu får hon redan gå till krogen och hemta sin druckne make. Och jag sade henne förut, att hon skulle få erfara sådant.

— Känner onkel henne?

— Minns du inte den där flickan hos fabrikör Ringbloms, där du sökte plats? Det var hon.

— Stackars flicka!

— Ja, stackars enfaldiga flicka!

De voro nu hemma. Erik satt en stund i bersån i trädgårdstäppan, medan Ester och Frida tillredde aftonmåltiden. Efter aftonbönen gick Erik in i sin kammare. Ur en byrålåda framtog han en bundt papper och genomläste sakta och noga hvarje skrifvet ark.

— Allt är i ordning, sade han. Om jag skulle dö, så hafva de dessa papper, som sin säkerhet.

Han skref ännu ett papper fullt, skref ett bref till Ester. Hvilken djup, oegennyttig kärlek det lade i dagen.

— Du har lidit mycket, min Ester, och hvad du en gång bröt, har du försonat. Du vet att för längesedan är allt förlåtet. Skulle dock ibland någon tviflande tanke komma, så läs igenom detta, som jag skrifvit, medan underliga tankar om en snar död fylla mitt hjärta. Ingen enda anklagelse mot dig eller någon annan finnes i min själ. Jag är nöjd och lugn, och Guds frid är min del. Då jag är borta, fostra då Frida, som jag håller kär som mitt eget barn, till en ädel, förståndig och god kvinna. Hon är på rätt väg, ty hon älskar Gud och det som är sannt och godt, men sannolikt skola frestelser komma i hennes väg, och då behöfver hon en kärleksfull moders ledning och råd. Mitt lif var mörkt och kallt länge, ack, så länge, men nu är det ljust igen. Det är aftonfrid i min själ.

Så skref han och genomläste noga de skrifna raderna. Sedan lade han in brefvet i ett kuvert, förseglade det och skref Esters namn därpå. Alla papperen lades sedan undan i byrålådan igen.

— Se så! Nu, Herre, är din tjenare redo, närhelst du kommer att hemta. Hvilan blir mig ljuf, när du kallar.

Snart sof han i ro, och där rådde verkligen helig aftonfrid hos honom. Lyckliga de själar, som så kunna innesluta sig i Guds omvårdnad och skydd! Lyckliga de, som ej behöfva frukta honom, som komma skall för att döma och belöna!

TRETTONDE KAPITLET.

Tiggaren.

En hel vecka gick till ända, under hvilken Erik var sorgbunden och tyst, men han tycktes, trots sina dunkla aningar, vara full af frid och lugn. Måndagen den andra veckan stod han och sågade ved hos en af de många, för hvilka han arbetade. De fridfulla känslorna i hans själ voro lika varma, men aningarna om kallelse att gå ur tiden stodo också allt klarare och kraftigare inom honom. Sågen sjöng sin entoniga, gnisslande sång, och arbetet gick med lif och lust.

Erik slutade på kvällen sitt arbete litet tidigare än vanligt, och på hemvägen sökte han upp gården, där han antog att fabrikör Ringbloms före detta tjensteflicka bodde med sin supige man. De bodde där verkligen. Då han inträdde i den enkla bostaden, såg den unga hustrun frågande på honom, och det låg ett sorgligt trots i rösten, då hon försmädligt frågade:

— Kommer han kanske för att få såga ved åt oss också?

— Nej tack, jag har redan så många kunder jag behöfver. Jag har ett annat ärende.

— Hvad då?

— Jag ville tala litet med Er om nykterhet.

— Det kunde jag just tro! Ni har väl blifvit ändå svårare med det där nu, sedan Ni gaf så mycket pängar till det där dårhuset, och de skrefvo om Er i tidningarna. Men se jag tror ändå inte på det där.

— Och ändå borde Ni vara särdeles ifrig att tro därpå och äfven att arbeta därför.

— Hvarför det då?

— Därför att Er man är en drinkare.

— Är han? Det tror jag visst inte. Nog super han litet någon gång, men det är sällan, och Ni behöfver väl inte kalla honom en drinkare för det.

— Hvad skall jag då kalla honom, då han är sådan, som när Ni ledde hem honom från krogen den där söndagskvällen?

— Jag bryr mig litet om, hvad Erik kallar honom. Det där är för resten något, som Ni inte har med att göra.

— Det är sannt nog, från Er sida sedt. Men min kärlek till nykterhetssaken bjuder mig söka rädda någon undan lasten, och Ni kan vara viss om, att jag vill Ert bästa.

— Och nu vill Ni rädda mig och min man.

— Om jag kunde, så skulle jag göra det.

Hon skrattade riktigt förargligt åt honom, men Erik var lika lugn. Han föreställde henne hur myc-

ket ondt dryckenskapen åstadkommer och sökte mildt och kärleksfullt visa henne den fara, som hotade äfven henne, om hennes make hängåfve sig åt lasten. Till slut måste hon medgifva, att han hade rätt.

— Men det vore ju bäst, att Erik talade med min man om det där, ty jag super inte, sade hon om en stund.

— Det är lika nödvändigt, att jag talar med Er, ty Er man slutar ej att dricka, så länge Ni anser honom handla rätt, då han dricker.

— Jag har väl aldrig sagt, att han gör rätt, då han super sig full.

— Men Ni har låtit honom förstå, att Ni ej tror det vara skadligt, om en man tar sig ett glas ibland, och Ni har visat honom, att Ni ej har förtroende för nykterhetsarbetet. Därtill smakar Ni själf rusdrycker ibland.

— Det är då ingenting att tala om.

— Mycket nog ändå. Om Ni nu försökte föreställa Er man, hur skadligt det är att dricka samt vänligt sökte intressera honom för nykterhetssaken, då skulle Ni kanske själf kunna rädda honom, till bådas eder lycka. Och så bör Ni aldrig smaka rusdrycker själf.

— Nog kan jag låta bli det, men se att tala med min man om det där, det gör jag inte; jag vet förut, att det blir bara förargelse utaf.

— Det beror nog på sättet att tala. Att gräla på honom duger ej. Men att vänligt söka leda hans tankar åt rätt håll, det kunde Ni försöka.

— Han får göra som han vill, jag bryr mig inte om det.

— Då kan Ni själf bli skuld till mycken sorg.

— Åh, vi skola nog försöka reda oss och vara sams.

Hur Erik sedan språkade med henne, var det dock omöjligt att få henne stämd för det goda i hans mening, och sorgsen gick han sin väg, glad dock däröfver, att han sökt göra så mycket som möjligt.

Just som han gick ut från den stackars kvinnans hem, kom en gammal tiggare in genom porten.

— Vi ge ingenting här, sade kvinnan, då tiggaren bad om mat.

— Litet bröd kan väl frun gifva mig.

Hon gick efter ett stycke bröd och gaf honom.

— Var det fruns far, som gick ut?

— Min far, nej, det var en gammal vedhuggare, som bor ett stycke härifrån.

— Jag trodde det var fruns far; han såg så fin och bra ut.

— Jag önskar han vore det, ty då kunde jag få ärfva litet, då han dör.

— Är han rik då? Han är ju vedhuggare, sade Ni.

— Ja, men han har nog pängar, fast han går och hugger ved. Han har varit snål i alla sina dar och arbetat så mycket han förmått.

— Hvad heter han då?

— Jag vet inte mer, än att han heter Erik. Vi kalla honom Erik Vedhuggare, och något annat namn har jag aldrig hört.

Tiggaren gick sin väg, sedan han stoppat brödstycket i den påse, han bar på ryggen. Han tycktes tänka på något viktigt och tog samma väg, som Erik gått. Snart fick han syn på denne, som stod utanför

dörren till sin stuga och såg på blommorna. Tiggaren gick in genom grinden och fram till Erik.

— Gif en gammal tiggare litet mat.

— Ja, kom in så får Ni mat, sade Erik och gick före in genom dörren.

De hade just aftonmåltiden redo, och Erik lät tiggaren få en plats med vid bordet. Ester var ej frisk, hvarför hon gått in i sitt rum för att hvila sig, och någon mat ville hon ej hafva.

— Är det icke sorgligt och mödosamt att gå och bedja om bröd? frågade Erik.

— Nog är det tråkigt, men hvad skall man göra. Jag orkar inte arbeta, och fattig är jag, fast nog äfven jag sett bättre dagar.

— Hur blef Ni då så fattig?

— Genom att hjälpa släktingar och vänner.

Han dukade upp en lång historia om, hur han blifvit bedragen och fått lida för andras fel. Under tiden såg han sig omkring mycket noga. Dörren till Eriks kammare stod halföppen, så att byrån och bordet syntes. Flera gånger lät tiggaren sin blick sväfva ditin. När måltiden var slut, tackade han och gick, men vid närmaste hörn stannade han och läste gatans namn, såg sig sorgfälligt omkring åt alla håll och gick sedan ned åt staden. Inom en kort stund hamnade han på en usel krog vid en af de smutsigaste gränderna. Han begärde bränvin och fick det äfven, sedan han först visat krögaren, att han hade pänningar att betala med. Ute var det mulet, och det liknade sig till att bli oväder.

FJORTONDE KAPITLET.

En natts fasa.

Det hade dragit ihop ett åskväder till natten. Rägnet föll i strömmar, åskan dånade förfärligt och blixt efter blixt skar genom luften under de tjocka molnen. Ingen människa syntes ute, undantagandes vaktpoliserna, hvilka ju måste vara ute i alla väder. I de flesta husen var det mörkt; blott en och annan familj, som fruktade åskvädret, vakade.

På den krog, dit den gamle tiggaren gått, lyste det ännu, och flera gäster sutto kvar vid de smutsiga borden. Bland dessa gäster var också tiggaren. Han hade tagit plats i det skumma hörnet vid kakelugnen, där han ej syntes så väl vid belysningen från de rykande fotogenlamporna, och han tycktes sofva, där han satt, lutande hufvudet mot väggen.

Från kyrktornet hördes klockan slå tolf med långsamma, dofva slag. Då reste sig tiggaren, tog

sin påse på ryggen och gick. Tungt stödde han sig på den grofva, kvistiga knölpåken, och med långsamma steg gick han bort i det strömmande rägnet. Sorgfälligt undvek han de större gatorna, och då han vid ett hörn hörde nattpolisernas steg, smög han sig in i en portgång, tills allt var tyst igen.

Inga lyktor voro tända, men blixtarna upplyste ofta gatorna för ett kort ögonblick. Hvart ämnade sig tiggaren i den ensliga natten? Skulle han, den hemlöse, fortsätta sin tröttande färd för bröd? Fanns då intet vänligt hem, som ville öppna sina dörrar för honom, medan han hvilade en liten stund? Åhjo, det fanns nog, men den natten ville han ej hafva någon hviloplats. Han hade andra planer i sitt hufvud, hvilka ej tilläto honom att sofva, och dessa planer voro svarta som den natt, då de skulle utföras.

Snart var tiggaren på den gata, vid hvilken Erik Vedhuggare bodde, och utanför dennes stuga stannade han. Med smygande steg gick han genom grinden och fram till stugudörren. Han lyssnade några ögonblick, men icke ett ljud förnams därinifrån. Då vred han försiktigt på dörrlåset, men dörren var stängd. Han tog upp en nyckelknippa ur fickan och begynte profva den ena nyckeln efter den andra, och det dröjde icke länge, innan han fann en som passade, och dörren gick sakta upp. Erik Vedhuggare riglade aldrig sin dörr, ty han tänkte ej på, att någon kunde hysa några onda planer i sitt sinne mot honom eller lockas till hans lilla stuga i onda afsikter.

Inkommen i köket stannade tiggaren igen för att lyssna. Allt var stilla, ej ett ljud hördes. I rummet bredvid slumrade Erik Vedhuggare så lugnt och tryggt,

och till hans rum ställde tiggaren sina tysta steg. Vid ljuset af en blixt fann han lätt dörren och öppnade den. Nu hörde han den sofvandes lugna, jämna andedrag och klockans pickande på väggen. Han råkade stöta till en stol, och vid det buller som uppstod vaknade Erik.

— Är det någon här?

Intet svar. Då sköt en flammande skarp blixt genom rummet, och vid dess sken såg Erik den gamle tiggaren.

— Hvad vill Ni här? frågade han och ämnade resa sig, men i detsamma föll tiggarens tunga, tjocka knölpåk med förfärande kraft ned på hans hufvud. Ett svagt stönande, ett ängsligt famlande, och det blef tyst.

Tiggaren slog eld på en tändsticka för att se på den slagne och för att finna reda på, hvad han önskade. Han trodde, att Erik hade mycket penningar gömda i sin byrå, och det var för att komma åt dessa, som han utfört sitt hemska dåd. Vid det svaga, flämtande ljuset från tändstickan såg han Erik. Slaget hade träffat midt i pannan och blodet flöt ymnigt från det förfärliga såret. Tiggarens ansikte såg grymt ut. På en krok öfver sängen hängde den slagnes klocka. Tiggaren sträckte ut sin hand efter henne men hejdade sig, innan han ännu hunnit fatta tag i den. Han hade fått syn på porträttet på väggen.

Dödsblekhet låg nu öfver hans drag, och kallsvetten bröt ut på hans panna. Han tände en ny tändsticka och såg ännu en gång på porträttet.

— Ester min syster, sade han med skälfvande röst och utan tanke på, att någon kunde höra honom.

Ester sof så oroligt den natten. Oupphörligt vaknade hon. Till slut tyckte hon sig höra någon, som bedjande kallade på henne, och intagen af en oförklarlig känsla steg hon upp. Sedan hon tändt ett ljus och tagit på sig litet kläder, gick hon in i salen och bort till Eriks dörr. Det var just då hon kom dit som tiggaren uttalade hennes namn. Hon hörde väl, att det icke var Eriks röst, och nästan stel af förskräc-

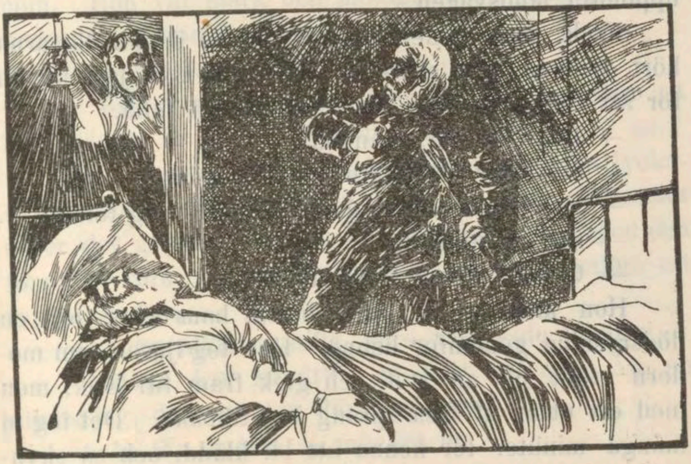

Ester blir varse sin bror, som slagit Erik till döds.

kelse, ryckte hon upp dörren. Ett tvåfaldigt skri ljöd genom rummet, och det tonade så hemskt i natten. Det ena skriet hom från Ester, hvilken sett Eriks blodiga hufvud och mördaren, som stod midt i rummet; det andra kom från tiggaren, som liksom förstenad fäste sin blick på henne.

— Ester, min syster, gå bort! Se ej på mitt brott! Förbanna ej din stackars bror!

Han tycktes färdig att sjunka ned på knä, men då tog han hastigt ett språng ut köket och ilade med förfäran ut på den mörka gatan.

— Min syster! Det var Ester! Store Gud, hvad har jag gjort! skälfde det i ångest från hans läppar. Ingen hörde honom, men åskan skrällde hotfullt och blixtarna ringlade fram som jätteormar under molnen. Och tiggaren försvann i natten utåt den uppblötta landsvägen.

Frida hade emellertid genom de öppna dörrarna hört skriken och skyndat till. Hon kom just lagom för att stödja sin mor, som höll på att falla.

— Hvad är det, mamma?

— Gå efter en läkare, stammade den arma.

— En läkare. Hvad skall han här? Jag förstår ej.

— Ser du ej Erik.

— Onkel. Hvad fattas honom?

Hon kastade en blick bortåt hans säng, och en dödsrysning genomfor henne. Hon tog ljuset, som modern ställt på en stol, och gick fram till Erik, men med ett utrop af fasa sprang hon tillbaka. Det tog ej många minuter för henne att bli klädd, och så skyndade hon ut i natten och rägnet.

Läkaren hade just kommit hem från ett sjukbesök, då Frida ringde på hans dörr. Han öppnade genast, och då han hörde hvarom fråga var, följde han med genast, sedan nödiga instrumenter och andra saker medtagits.

— Hur har han blifvit skadad? frågade läkaren under vägen.

— Det vet jag icke, men min mor kan sannolikt tala om det.

— Tror Ni, att han är död?

— Jag fruktar det. Han blödde så starkt och var så blek.

— Blödde han starkt, då lefver han.

— Gud gifve det.

De voro framme. Erik låg där likadan och Ester satt halft vanmäktig på en stol.

— Gif hit vatten fort, sade läkaren och kastade af sig rocken. Frida var genast färdig att hjälpa honom. Hon var stark och modig, så att hon själf förundrade sig däröfver.

— Lefver han, doktor?

— Ja, nog lefver han, men om han kommer att lefva länge, är nu omöjligt att säga.

Det var svårt att stilla blodflödet, men det lyckades slutligen, och försiktigt lades det första förbandet öfver det gapande såret. Erik slog upp sina ögon och försökte röra sig, men försöket aflockade honom ett rop af smärta.

— Ligg alldeles stilla, käre vän, sade läkaren.

— Hvad har händt? Aj, mitt hufvud! Åh, nu minns jag, det var den där tiggaren.

— Ni får ej tala så mycket nu.

— Är inte Ester här?

— Jo, här är jag, Erik.

Hon hade fattat mod en smula, då hon hörde Erik tala, och nu gick hon fram till bädden. Hon fruktade nästan, att hon skulle förlora förståndet af sorg och smärta.

— Ser du, Ester, mina aningar, sade Erik.

Hon tog hans hand i sin och grät.

— Hur har det tillgått, det här? frågade nu läkaren.

Ester berättade i få ord, hvad hon sett, dock förtigande tiggarens ord, hvilka verkat nästan förlamande på henne.

— Således var det frågan om stöld.

— Sannolikt var det så.

— Det är bäst, att polisen blir underrättad om saken. Jag skall säga till redan i natt, då jag går hem, och på morgonen få de gå hit för att få närmare reda på saken.

— Vi äro tacksamma, om Ni vill göra det.

— Se om den sjuke noga och akta, så att han ej rör så mycket på hufvudet. Jag kommer hit igen fram på morgonen.

Efter dessa ord gick läkaren. Hvilka kvalfulla timmar i den lilla stugan, innan dagen grydde. Erik föll i en dvallik slummer, och Ester och Frida sutto tysta, fruktande att störa honom.

FEMTONDE KAPITLET.

Ett marteradt hjärta.

Ändtligen dagades det. De tunga, svarta molnen hade försvunnit, och morgonrodnaden sken så vackert mot blånande sky.

Erik Vedhuggare låg ännu i sin dvallika slummer, och de båda kvinnorna sutto ängsligt vakande vid hans läger. Den som plågades mest af de tre, var nog Ester, ty det var ej blott sorgen öfver Erik, som kvalde henne, men tanken på den underlige tiggaren och de ord han sagt, då han fick se henne, ängslade henne äfven bittert. Skulle det vara möjligt, att hennes bror sjunkit så djupt? Hon ville ej tro det, och dock stodo hans egna ord som ett säkert bevis för, att det var han. Och han hade mördat Erik, ja mördat, ty hon anade, att det skulle blifva döden. Det var Alrik, som en gång intalat henne att svika Erik och röfva ifrån honom lifvets lycka; nu var det han, som tog

den enslige mannens lif, och ändå hade Erik aldrig gjort något ondt emot dem. Hur förfärande tungt för den arma kvinnans själ!

— Försök gå in och hvila en stund, du Frida, sade hon.

— Nej, jag kan inte. Doktorn är nog snart här igen, och det är bättre att jag är vaken då.

— Kanske han har polisen med sig också för att få saken undersökt.

— Om de kunde få reda på den där tiggaren bara.

Ester svarade ej, ty hon visste icke, hvad hon skulle säga. Nog önskade hon, att brottet skulle straffas, men om mördaren var hennes bror, skulle hon då önska, att han fölle i rättvisans händer? Hon vred sig på stolen i half förtviflan.

Det dröjde icke länge innan läkaren var där, och mycket riktigt så hade han två poliser med sig.

— Hur är det med honom? Har han varit mycket orolig? voro doktorns första frågor.

— Han somnade snart i natt och har sedan legat alldeles stilla hela tiden.

— Ändå ett godt tecken. Men han har feber nu, ser jag. Vi få nog bereda oss på svårare stunder. Sannolikt har hjärnan blifvit skadad af det förfärliga slaget.

— Ni fruktar då för hans lif?

— Sorgligt nog gör jag det. Mycket hopp finnes ej. Han borde flyttas till sjukhuset, men han är för klen till det.

Han började syssla med den sjuke och undersöka hans hufvud. Erik vaknade och gaf till ett rop af smärta, då läkaren rörde vid såret.

— Sök vara lugn och stilla nu, så skall jag lägga om ett bättre förband. Ni har stora plågor, förstår jag.

— De äro oerhörda.

— Det blir nog bättre. Lugn nu bara, medan jag undersöker litet.

Såret började blöda igen, men det nya förbandet var snart pålagt. Ester vågade ej se på, medan läkaren skötte om den sjuke, men Frida hjälpte honom, så godt hon kunde. Sedan det var öfver, började polismännen fråga om allt, som rörde det nattliga dådet. Hvilket plågsamt förhör för Ester. Hon måste säga dem sitt namn och tala om allt, som rörde hennes och Fridas flyttning till Erik, samt mycket annat, som de ansågo sig berättigade att fråga om.

— Och Ni har aldrig sett den där tiggaren förrän nu i natt?

— Icke som jag vet. Han kom i går afton och begärde mat, men då såg jag honom inte, ty jag var klen och hade lagt mig för att hvila litet.

— Blef han kanske ovänligt bortvisad i går afton, så att han kunde anse sig ha orsak att göra herr Malmfält något ondt? vände sig polisen till Frida.

— Nej då, onkel bad honom sitta ned vid bordet och äta tillsammans med oss, ty vi hade just aftonmåltiden färdig, och han gjorde så.

— Han sade ej sitt namn?

— Nej.

— Och aldrig har han varit här förut?

— Icke sedan jag kom hit, mig veterligt åtminstone.

— Och när Ni i natt kom in, stod han i begrepp att taga klockan på väggen? Frågan gällde nu åter Ester.

— Ja, fickuret som hänger på kroken där ännu.

— Således var det hans mening att plundra huset. Naturligtvis kan Ni gifva en noggrann beskrifning af honom?

Det kunde hon, och hon gaf den kort och redigt. Polismännnen nedtecknade mycket noga, allt hvad hon sade, och då förhöret var slut gingo de. Läkaren stannade kvar en stund sedan poliserna gått.

— Var det icke herr Malmfält, som gaf en stor summa pänningar till nykterhetsföreningen förra vintern? frågade han.

— Jo, det var han.

— En lycka är, att han ej användt rusdrycker. Hade han gjort det, så hade såret varit ännu farligare.

— Säg doktor, tror Ni att han kan räddas?

— Det står i Guds makt allena, och vi få bida hans hjälp ty för människor synes det nog temligen omöjligt. Hjärnan är skadad och hufvudskålen bräckt. Hade han haft en svagare kropp, så hade slaget dödat genast.

— O, hur förfärligt det dock är!

Ester grät, och läkaren sökte trösta henne. Frida satt vid Eriks sida och hörde på samtalet. Den sjuke var orolig och febern började bli svårare.

— Nu måste han vårdas noga. Bäst är att Ni, som är ung, vakar om nätterna, så får Er mor se till honom om dagarna. Hon är klen och har blifvit mycket uppskakad af det här.

Han vände sig till Frida med de orden.

— Vi skola göra allt vi kunna, äfven om intet hopp finns. Säg doktor, är det någon fara för mamma?

— Någon egentlig fara är det ej, men hon är klen och har tagit det hårdt. Bäst att vara försiktig.

— Om något oroande skulle inträffa, får jag springa efter Er då?

— Ja, gör det; och var nu en modig och stark flicka och sköt om det här bra.

— Jag skall göra så bra jag kan.

— Farväl då så länge.

— Farväl.

Han ingaf Frida ett sådant förtroende, och oaktadt hans hopplösa ord angående Erik, närde hon dock en gnista af hopp i sitt hjärta. Värre var det med Ester, hon lät ej trösta sig.

— Men mamma, försök då att vara lugn. Vi få ej se det så hopplöst. Kanske han ändå blir bättre.

— Det finns ju intet hopp.

— Jo, vi få hoppas på Gud.

— Ack ja, det är sannt, men du kan ej förstå, hur tungt jag känner det. Om det ändå inte varit den där tiggaren, som slagit honom.

— Hade det månne varit bättre, om någon annan gjort det?

— Det hade ju för Erik varit detsamma, men för mig! Ack, jag kan ej tala om det.

— Jag förstår dig inte, mamma.

— Bäst är det också, att du inte förstår mig.

— Du är så besynnerlig. Alldeles som vore det något särskildt med den där tiggaren.

— Särskildt ja, det var det nog. Åh, hvad jag är olycklig! När skall Herren upphöra att slå mig för min ungdoms dårskap!

Hon grät hejdlöst, så att hon skakade af de konvulsiviska snyftningarna, och Frida blef allvarligt orolig för henne.

— Kära mamma, lugna dig då. Du riktigt skrämmer mig. Säg, kände du tiggaren?

— Fråga mig icke, Frida!

En förfärlig misstanke smög genom den stackars flickans själ, och hon bleknade därvid.

— Har du icke förtroende för mig längre, mamma?

— Jo, nog har jag det, men det är tillräckligt, att jag lider.

— Du vet ju att delad sorg är half sorg. Säg mig nu, hvad som gör dig så förtviflad.

— Tiggaren var min bror. Det var Alrik.

— Du yrar!

— Nej, tyvärr. Han kände igen mig, och det var just detta igenkännande, som skrämde bort honom.

Frida satte båda händerna för ansiktet, liksom för att dölja den förfärande smärta, som afspeglade sig i anletsdragen. Hon kände sig nära att svimma och måste hålla sig fast i byrån för att ej falla.

— Mammas bror!

— Ja, min bror. Hur djupt har han ej fallit.

Hon omtalade nu, hur det förhållit sig på natten, och Frida förstod, att det var sannt, som modern sade.

— Hur mycket ondt har han ej gjort onkel. Detta var ju ej första gången.

Nu gräto de tillsammans sorgens tunga tårar,

medan Erik orolig och feberhet låg på sin blodiga bädd. Stackars Ester! Hennes hjärta var så fullt af bittra kval, och hon marterades outsägligt. Och allt räknade hon såsom straff för den sorg hon i ungdomens dagar tillfogat Erik.

SEXTONDE KAPITLET.

Till ett bättre hem.

Det hjälpte ej med läkarevård och de trognaste omsorger, Erik kunde ej räddas. Febern bröt snart ut, och han yrade mycket. I feberdrömmar lefde han åter in i en längesedan svunnen tid, den sköna ungdomstiden. Och under det han drömde och plågades, led det hän mot den stund, då han skulle få flytta till ett bättre hem.

Ester och Frida voro beredda på, hvad som skulle ske, men svårt var det för dem att nödgas tänka, det han, som i nödens stund blifvit dem en så kärleksfull hjälpare, så snart skulle tagas ifrån dem.

— Icke det minsta hopp, hade läkaren sagt ett par dagar, och så var det äfven.

En hel vecka hade Erik nu legat likadan, i feber och plågor. Söndagen var tråkigast, och då tycktes han hafva de största smärtorna. Ester satt vid hans

bädd hela dagen, äfven hon lidande. Bara han återfinge medvetandet, så att hon finge tala med honom innan döden kom, så vore det ändå något, men hon hade uppgifvit äfven det hoppet. Gärna hade hon velat gifva sitt eget lif för Eriks räddning, men hon var ju själf så hjälplös och arm. Aldrig hade Erik varit henne så kär som nu, när hon visste, att han skulle dö. I sin ungdoms dagar hade hon älskat honom, men då voro känslorna så yra, så obeständiga och grunda, och då hade hon tanklöst svikit. De många år af pröfning och lidande, som sedan följt, hade förädlat hennes själ, hennes tankar och lif och nu, då hon i lefnadens höst återfunnit honom, sin ungdoms älskade, flammade känslorna upp igen, icke mer ystra och obeständiga, utan allvarliga, lugna och djupa, men därför också så mycket mer omfattande. Det hade blifvit en liten stund af ljus och glädje för henne dessa dagar, då hon fått vara i Eriks närhet, men nu hotade döden att göra allt så mörkt igen. Bittrare stunder, än dem hon tillbrakte vid hans dödsbädd, hade hon aldrig haft. Hon längtade att få dö, äfven hon.

Natten efter söndagen var den sjuke lugnare, men Ester ville ändock ej gå till hvila, trots Fridas böner.

— Kanske är det sista natten Erik lefver, och då vill jag vara hos honom, sade hon.

Då måndagsmorgonen kom, hade han återfått sansen. Ester började nästan hoppas, att han skulle lefva, men ack, det var bara den sista, glimmande strålen af hans kärleksrika lif, som nu bröt fram.

— Ester, hvar är du? frågade han och slog upp ögonen.

— Här är jag, Erik. Hur är det fatt med dig?

Hon tog hans hand i sin och såg honom så kärleksfullt in i de matta ögonen.

— Jag måste nog säga dig farväl nu, ty jag känner, att han är nära, vännen som skall föra mig öfver floden; men Ester, du får ej vara ledsen och klaga, ty det är bäst så här. Gud styr alltid till det bästa för oss.

Hon svarade ej, ty gråten kväfde rösten.

— Gråt ej, fortsatte Erik lugnt och mildt, ty då blir det svårare för mig att följa den hemtande ängeln. Du kommer kanske snart efter till de ljusa landen.

— O, att jag finge följa med nu!

— Icke så, kära vän, icke så! Kom ihåg Frida. Du måste lefva för henne ännu. Hvar är hon?

Frida kom fram till honom. Han log emot henne.

— Du blef en kär dotter för mig, och jag tackar Gud, att han lät dig komma i min väg den där vinterdagen.

Frida kysste honom.

— Sörjen ej nu, då jag går till det bättre hemmet bortom tiden. Tack för all glädje jag fått genom Eder, mina kära. Den korta tid jag egt Eder har rikligen ersatt mig för allt det förra lidandet. Om du skulle få se den där tiggaren, Ester, så säg honom, att jag förlåtit, hvad han gjorde.

— Förlåter du honom allt, Erik?

— Ja, allt.

— Gud vare lof!

Det kom som ett jubelrop från Esters läppar, och den döende såg förvånad på henne.

— Skulle jag ej förlåta, då allt är så ljuflig frid. Jo, allt är förlåtet, ty jag har också fått mycken förlåtelse af min himmelske vän.

— Tack du gode, du käre!

Hon snyftade fram orden. Skulle hon månne säga, hvem mördaren var? Nej, då stötte han henne kanske ifrån sig, och det kunde hon ej bära; då förbannade han kanske i stället för att förlåta och det vore förfärligt. Nej, hon skulle tiga. Och dock ville hon vara uppriktig mot Erik. Ånyo marterades hon af de där plågsamma tankarna.

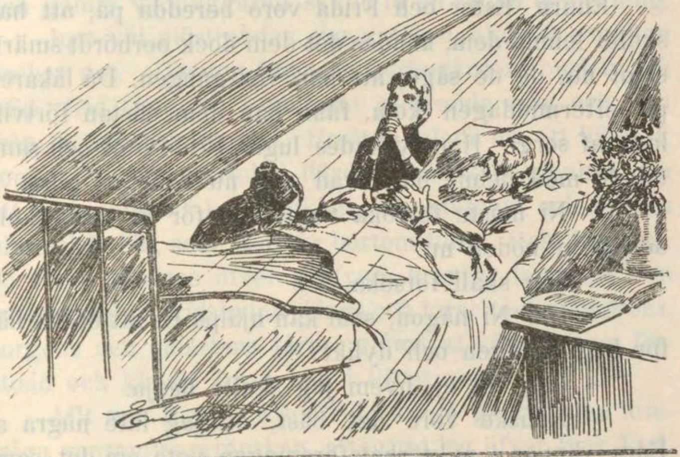

Eriks död.

— Lefven väl, mina älskade. Du, Frida, skall vårda din mor då hon behöfver vård, och fortsätt så på den goda väg du börjat, då skall Herrens välsignelse hvila öfver dig. Akta dig för all synd, ty synd medför förbannelse. Du, min Ester, min älskade Ester!

Han kunde ej säga mer, och hon föll på knä vid hans sida och kysste honom. Efter några minuter försökte han åter tala.

— Tack Ester. Jag kommer, Herre, jag kommer! Din nåd mot mig är...

Orden dogo på hans läppar, och ögonen slöto sig för att ej mer öppnas. I himmelsk frid lösgjorde sig den längtande anden från alla jordiska band. Erik Vedhuggare var ej mer bland dem, som här hafva sitt hemvist; ett bättre hem hade för honom öppnat sina portar, och triumferande hade han dragit ditin.

Ehuru Ester och Frida voro beredda på, att han skulle lemna dem, kändes det dem dock oerhördt smärtsamt nu, då de sågo, att han var gången. Då läkaren på eftermiddagen kom, fann han dem nästan förtviflade af sorg. Han lyckades lugna Frida litet och samtalade med henne om, hvad som nu vore att göra.

— Ni måste försöka vara lugn för Er mors skull, det är af nöden nu.

— Jag skall försöka.

— Har Ni någon, som kan hjälpa Er att ordna här för begrafningen och dylikt?

— Jag vet ej, hvem jag skulle bedja.

— Kanske vore det bäst, att jag läte några af Edra vänner i nykterhetsföreningen veta om det, samt både dem gå hit?

— Vill Ni göra det, vore jag tacksam.

— Det vill jag visst. Och tag det nu ej så tungt. Bäst som det är, ty det är nog Guds vilja.

— Ni kommer väl hit någon mer gång?

— Ja, jag måste nog se till Er mor någon tid.

— Tack för Er vänlighet.

Allt blef ordnadt på bästa sätt för begrafningen, och på söndagen fördes Eriks stoft till grafven. Stadens alla nykterhetsvänner samlades vid sorgehuset

för att följa den värderade vännen till hans sista hviloplats.

Den rikt blomstersmyckade kistan stod på likvagnen. En musikkår blåste en sorgemarsch, då det långa tåget satte sig i rörelse. Florhängda fanor och standar svajade sorgligt för vinden, veka toner ljödo och högtidliga, sorgfullt allvarliga ansikten syntes öfver allt. Så drog tåget fram genom gatorna. Hvem kunde tro, att den gamle vedhuggaren skulle få en sådan begrafning.

Just vid sjöstranden var grafven, alldeles som han önskat det. Där log frid från kyrkogårdens buskar och träd, frid från den i solljuset glittrande sjön och frid från en klarblå himmel. Presten talade om ett lifsvärf, som fyllts med kärlek i flärdlös tillbakadragenhet, om ett gagnande lif i ödmjukhet och saktmod och om en himmelsk lön, som återstår bortom tiden. Och florhängda fanor sänktes öfver grafven, kransar lades på den svarta mullen, fridshymn sjöngs och tårar, tacksamhetens, sorgens och smärtans tårar, gjötos af vänner, som förstodo och kände, hvad han i lifvet varit.

Allt var förbi. Aftonfrid susade genom den lummiga sensommargrönskan, aftonfrid log öfver Erik Ved huggares graf, och han hvilade i ro.

Och hemma i hans stuga låg Ester full af smärta, med tårlös blick och hopplöst sinne, medan Frida försökte trösta henne. Men hon tycktes vara tröstlös.

SJUTTONDE KAPITLET.

Sin egen domare.

Naturligtvis hade ryktet om tiggarens dåd spridt sig öfver hela staden och ännu längre. Rättvisans tjenare hade genast börjat sina efterforskningar, men de kunde ej finna brottslingen. Hans signalement telegraferades åt alla håll, men fåfängt, han stod ej att finna.

Några dagar efter Erik Vedhuggares begrafning funno ett par arbetare, i en skog något öfver en mil från staden, en gammal säck, en trasig mössa och en grof, kvistig knölpåk, fläckad af blod. Sakerna lågo vid stranden af en liten sjö, och arbetarne anade, att någon drunknat där. De undersökte säcken och funno några torra brödbitar, en halftömd bränvinsflaska och några andra småsaker däri.

— Det är någon tiggare, som lemnat de här sakerna här, sade den ene arbetaren.

— Men hur tror du påken blifvit så blodig då?

— Tänk om det skulle vara efter honom, som slog ihjäl vedhuggaren i staden.

— Skulle det månne vara möjligt! Se där ligger ett papper bredvid säcken. Det har bestämt fallit ur den.

Han tog upp papperet. Blott några få rader voro skrifna därpå med blyerts. Stilen var vacker, fast handen darrat, då orden skrifvits.

— Hvad står det?

— Läs själf, så får du se.

Se här skrifvelsens innehåll, som arbetaren uppläste med hög röst:

"Gud förlåt mig det. Hade jag vetat hvad jag gjorde, så hade jag aldrig nalkats huset. Bränvinet förstörde mig, tog min kraft, heder och ära, gjorde mig till en tiggare och till sist äfven till mördare. Gud förlåte mig det! Jag vill ej falla i rättvisans händer, men jag utkräfver själf hämnden. Ve rusdryckerna, ve synden, som är skuld till mitt fördärf. A. W."

— Det är han, du kan vara säker om det.

— Ja, det är alldeles säkert. Det är bäst att en af oss går till staden med de här sakerna.

— Vi gå båda ner till byn och lemna dem åt länsmannen, så reser han nog till staden med dem.

De gingo bort med sakerna och aflemnade dem, och så var det snart klart, hvart tiggaren tagit vägen. Han hade gjort slut på sitt eget lif.

Då han på natten ilat bort från platsen, där han begått sitt brott, hade han rastlöst drifvits framåt på den smutsiga vägen. Rägnet svalkade honom ej, han tyckte det var eld i hans blod, feber i både kropp och själ. Han hade mördat! Hvem var offret? Kanske hans systers make. Det var förfärligt.

Framåt gick det. Ibland lyste en blixt upp vägen, men hvarje gång ryste tiggaren af fruktan, bäfvande vid tanken på, att någon kunde se honom. Han blef trött, men han kunde ej, vågade ej hvila; bort bara, långt, långt bort. Slutligen kom han in i skogen. Genom buskar och snår trängde han sig fram, ty någon väg fanns där icke. De nedhängande furugrenarna slogo honom i ansiktet, men han kände det knappast. Han snafvade öfver stenar och rötter, men han reste sig igen för att fortsätta vandringen; han halkade på de våta barren, men det fick ej hindra honom. Kläderna voro genomvåta, men trots detta frös han ej. Så kom han till stranden af den lilla sjön. Han såg ej vattnet utan gick några steg ut i det, men då han kände, att han sjönk arbetade han sig tillbaka igen. Utmattad sjönk han ned på marken, trefvande sig under en stor gran. Plågad af samvetskval, fridlös och eländig låg han där, ur stånd att resa sig.

Rägnet hade upphört, åskan mullrade blott sakta i fjärran, och ingen blixt lyste mer. Hvilka långa, hemska timmar i natten. Han började frysa, så att han skakade, och därtill bidrog äfven den förfärande fruktan han kände. Vid minsta knäppning i skogen ryckte han till, vid minsta susning bäfvade han. En nattuggla flög öfver sjön, skrikande fram några dystra, spöklikt skärande toner. Den arme brottslingen kröp ihop och darrade. Ett anklagande samvete ger ej ro.

Ändtligen dagades det. Då hade han bestämt sig. Icke kunde han sofva dessa nattliga timmar, i genomvåta kläder och på den kyliga marken, och medan han vakade begrundade han sitt öde och öfverlade med

sig själf, hvad han borde göra. Då nu dagen grydde hade han kommit till ett afgörande beslut, men sin fruktan blef han ej fri. Han letade fram ett smutsigt papper ur fickan, skref med en blyertspenna några rader därpå och lade det sedan i säcken.

De första, röda solstrålarna sköto upp öfver skogstopparna. Då gick han ned till vattnet igen, tog några steg ut och — denna gång gick han ej tillbaka. Sakta sjönk han ned, ljudlöst slöt sig vattnet öfver honom, och några små ringformiga dyningar gingo oroliga allt vidare omkring, tills det om några minuter var alldeles stilla igen. Och det enda som fanns kvar för att påminna om honom, hvars lastfulla lif var förflutet, var mössan, säcken och den blodiga knölpåken.

Så snart polisen fått reda på, hvar sakerna blifvit funna, anställdes efterforskningar i sjön. Man draggade och letade men fann intet. Sjöbotten bestod af lös gyttja, och däri hade han sjunkit djupt ned. Aldrig fingo de reda på honom; den lilla sjön låg skylande och försonande öfver den arme, och där blef hans hviloplats till den dagen, då alla skola uppstå och ställas inför den domare, för hvilken intet skall vara fördoldt.

Hvem var han? Ingen visste det utom Ester och Frida, och de sade ingenting. De båda bokstäfverna på papperet kunde betyda så mycket, och hvem kunde väl gissa en gammal tiggares namn.

Ester och Frida fingo äfven höra om, att han var funnen, eller rättare, att man visste, hvar han fanns. Huru de kände det vid denna underrättelse är omöjligt att beskrifva, men förfärligt tycktes det dem.

— Blir det då aldrig slut på dessa sorger och detta lidande, klagade Ester.

— Jo, mamma, det blir slut, men vi måste vara tåliga och icke klaga då Guds hand är tung öfver oss.

— Han dog ju utan frid, utan försoning.

— Han egde dock onkels förlåtelse. Må han äfven få förlåtelse af Gud.

— Ja, må han få det!

ADERTONDE KAPITLET.

Frid.

All egendom, som Erik lemnade efter sig, tillföll Ester och Frida, så bestämde testamentet, som fanns i hans byrå. Många undrade nog, hvarför han gaf dem allt, ty han hade en rätt stor förmögenhet, men denna undran fick aldrig något säkert svar, utom det man gissade sig till. Tacksamt mottogos alla dessa egodelar af de två, hvilka allena kände till allt.

En lång tid efter Eriks död var Ester sjuk, men efter hand blef hon bättre. Hon började finna sig i den grymma verkligheten, och lifvet blef litet drägligare för henne. Frida gjorde allt för att glädja henne och för att hon skulle få så trefligt som möjligt.

Eriks rum fick stå alldeles som det var, då han lefde, och där inne satt Ester så gärna och drömde om den lyckliga men korta tid, då han var med där.

Sommaren gick, blommorna vissnade på Eriks graf, och i stället lade sig vackra, mjuka drifvor däröfver; sjön slumrade in under isbojorna, och i stället för böljebrus hördes vinterstorm hvina öfver sjö och land.

När så de långa vinterkvällarna kommo, då undrade Ester, hvad hon skulle göra, för att sinnet skulle blifva litet gladare och lättare.

— Jag vet, hvad mamma skall göra, sade Frida.

— Hvad då, mitt barn?

— Jo, förra vintern hjälpte onkel så många fattiga, och då fick jag ibland sy eller sticka något, som han skulle gifva sina skyddslingar. Det finnes lika många hjälpbehöfvande nu, och om du orkar, kunde du förfärdiga några nyttiga saker och gifva dem. Vi kunna ju hjälpa, om vi vilja.

— Du har rätt, Frida, det skall jag göra. Det blir att gå i Eriks fotspår, och det vill jag.

Och hon började arbeta, allt efter som hennes krafter medgåfvo det, och Frida gick ut i nödens hem för att gifva bort de kärkomna gåfvorna. I månget hem spreds glädje genom denna hjälp. Ofta sågs Frida ute med Eriks korg i handen, och när hon kom bortåt

de fattigaste kvarteren i staden, då visste nödens barn, att hjälp bringades till något hem.

Ester kände sig lycklig att på detta sätt få arbeta. Den förmögenhet Erik lämnat efter sig räckte så väl till för dem, och de hade ändå nog för att dela med sig litet åt sina nödställda likar.

Det var en dag på våren, då drifvorna började smälta, och då i en och annan backsluttning en späd grönska sköt upp. Frida var ute för att bringa hjälp åt ett par fattiga familjer.

— Snälla fröken, gif det här åt någon annan i dag, sade den ena arbetarehustrun, då Frida ville gifva henne, det hon hade i korgen.

— Åt någon annan. Vill Ni ej ha det då?

— Jo, nog ville jag det, och nog behöfdes det, men ännu bättre behöfves det i huset midt emot här.

— Hvem bor där då?

— Det är en familj, som nyligen flyttat dit, och de ha ingenting. Gå ditin får fröken se.

— Tag Ni, hvad jag har med mig. Är nöden stor hos de andra, skola de nog få ändå.

— Tack, goda, snälla fröken! Gud belöne henne, för hvad hon ger oss, fattiga stackare.

Frida gick till huset midt emot. Hon stannade halft förlägen i dörren. Rummet såg tarfligt och eländigt ut. Vid bordet satt mannen, en ännu riktigt ung karl, halfdrucken. Vid spiseln satt hustrun på en låg pall, med ett litet barn vid sitt bröst. Det var fabrikör Ringbloms förra tjensteflicka, hon, som ej brydde sig om pratet om nykterhet. Nu hade hon fått erfara sanningen af Erik Vedhuggares ord, att dryckenskapen för nöd och sorg med sig. Det var

sällan mannen arbetade numera, och det lilla han förtjenade gick i de flesta fall till krogen.

Vid Fridas inträde vände hustrun sig om, och det drog en rodnad öfver hennes kinder.

— Jag hörde, att här behöfdes litet hjälp, sade Frida, sedan hon hälsat.

— Ja, nog behöfva vi hjälp, svarade hustrun, medan mannen halft generad såg ut genom fönstret.

— Behöfver Ni mat, eller är det något annat?

— Vi behöfva allt, men först och främst mat, ty jag har inte fått något sedan i går, och jag har ju flickkräket här.

— Då skall jag gå och skaffa mat. Jag kommer snart tillbaka.

— Snart var hon åter där med korgen full, så att det kunde räcka för några dagar.

— Jag skall komma åter en annan dag, sade hon, när hon gick.

Ett hjärtligt tack från kvinnan och några otydligt frammumlade ord från mannen fick hon.

På detta sätt hjälpte Ester och Frida i många nödens hem.

Då sommaren åter stod i full fägring gifte Frida sig. Hennes utvalde var en ung handlande, nykter, skötsam och redlig, och han höll Frida hjärtligt kär. De hade blifvit bekanta i nykterhetsföreningen. Han ville reda henne ett fint hem i staden, men både hon och Ester önskade bo kvar i Eriks stuga.

— Vi behöfva ej större våning än den här, sade Frida till honom, då de en dag talade om sitt blifvande hem.

— Men då är det ju du som ger mig ett hem, Frida,

— Det gör väl ingenting, hvem som ger det. Den här lilla stugan blir ju i alla fall vår en gång, och vi kunna lika gärna bo här äfven nu, när mamma så vill.

— Ja, kära vän. Den är stor nog för oss, ty bättre att ha ett litet trefligt och varmt hem än ett stort och kallt.

Och så var saken klar. Ett enkelt bröllop med några kära vänner som gäster, och de unga tu voro så

Vid grafven.

lyckliga. Äfven Ester kände sig lycklig. Frida hade fått just en sådan make, som Erik hade önskat åt henne.

På årsdagen efter Eriks död gingo de båda unga och Ester till hans graf med blommor. De gingo ofta dit för öfrigt, och grafven var väl vårdad.

— Just en sådan här vacker dag var det, då han var med oss här och talade så mycket om sina dödsaningar, sade Ester med tårfylld blick.

— Men mins du, mamma, han sade äfven, att då vi komme hit sådana här sköna dagar med blommor för hans graf, och vi hörde vinden susa så mildt som nu och dyningarna leka så där mildt vid stranden, då skulle vi tänka, att onkels ande välsignande kringsväfvade oss. Jag tror att han gör det nu. Den käre, käre onkel!

— Ja, om det är möjligt, så är visst hans ande oss nära, och då kan det ej vara annat än välsignande, ty han var full af idel kärlek.

Och deras hjärtan fylldes af en ljuf frid och de kände liksom en fläkt af hans kärlek, då de sutto på den lilla grönmålade soffan vid grafven. Och därunder slumrade stoftet, men nog såg en lycklig ande ned till de tre, och nog välsignade han dem.

Ett godt minne lämnade han efter sig, och så länge Ester och Frida lefde glömdes han ej. Och säkert lärde Frida sedan sina små att också vörda och älska minnet af honom, som var så mycket för dem. Därför skall det nog dröja länge innan hvarje minne är utplånadt efter den gode Erik Vedhuggare.

A. P. Skogs
Boktryckeri
— ÖSTERSUND —
rekommenderar sig till utförande af allt slags
Bok-, Tabell- & Accidens-tryck.

Affischer Adresskort Boktryck Broschyrer Cirkulär Fakturor Fraktsedlar Kataloger Meddelanden · Matriklar Program Prospekter Stadgar Skyltar Tidningar Årskort

Tryckeriet nyligen tillökt med en ny större Cylinder-Snällpress samt ett större sortiment moderna stilar, infattningar och ornamenter.

Kommissionärer för
Tidskriften "FRAMÅT"
(innehållande berättelser af Leonard Strömberg) antagas på alla platser. Hög provision.

Omdömen:

Framåt, Erik Vedhuggare af *Leonard Strömberg.* A. P. Skogs förlag. En gripande verklighetsskildring!
Jämtlandsposten.

Framåt synes blifva en utmärkt tidskrift. Första boken som nu utkommit är intressant, lättläst och lärorik.
C. Hedeen.

Olycksbarnet, som jag händelsevis kommit att läsa, ger jag mitt största erkännande. Är följande berättelse lika bra, förtjänar **Framåt** att spridas till *alla* hem.
Agent O. A. Böös, Höganäs Nedre.

A. P. Skogs
BOKBINDERI
— ÖSTERSUND —
Rekommenderar sig till utförande af alla till yrket hörande arbeten.

Välgjordt arbete!
Billiga priser!

Annonsera i tidskriften Framåt! Utkommer en g. i veckan. Begär profn:r!

På
A. P. Skogs
FÖRLAG
Östersund.

Följande af den framstående och populäre författaren Leonard Strömbergs skrifna arbeten:

"**Olycksbarnet**" inb i guld- och färgtryckt klotband	5,00
"**Olika banor**" m. fl. berätt.	1,00
"**Klöfverbladet**" prisbelönt! .	0,25
"**Efter striderna**"	0,10
"**Satans spel**"	0,10
"**Feg**" och "**Ett vänligt ord**" .	0,10
"**Kvinnobragd**" (ur Amer. Tidning	0,05
"**Förmannens bok**" . . .	1,25
"**Svea-Kartongen**" . . .	1,25